

DIALÓG

KREŠŤANSKÝ DISKUSNÝ A POLEMICKÝ MESAČNÍK

6-7 II. ročník
/2009

Biblia

SLOVENSKÝ
EKUMENICKÝ
PREKLAD

téma

EVOLÚCIA A STVORENIE

KDYŽ SE VÍRA S VĚDOU NEHÁDÁ

(Pavel Javornický, Testament 2008)

V zŕahom teológie a prírodných vied sa autor zaoberal od mladosti. (Vyštudoval biologickú fakultu UK v Prahe, obhájil na nej kandidátsku prácu, potom pracoval 20 rokov v Českej akadémii vied a r. 1976 sa stal kazateľom CB až do dôchodku). Výsledkom toho je, že vo svojom diele z r. 2008 nevidí medzi nimi rozpor, ale vzájomnú pomoc. Tak sa teológia nestane citovým múzeom a veda zbierkou faktov, ktoré nedávajú zmysel.

Za tým účelom autor vyžaduje od teológie, aby rozoznávala v Biblii stránku božskú a ľudskú. Pri stvorení sa, napríklad, netreba sa trápiť doslovným výkladom, že sa to udialo v jedinom kalendárnom týždni, v ktorom deň trval 24 hodín, lebo biblický deň môže označovať i určitý – aj veľký – časový úsek (s. 73nn). Podľa toho môžeme povedať, že – podľa môjho videnia – veda nám poskytuje fotografie a teológia maľbu, ktorou vystihuje ich zásadný význam.

Od vedy sa pritom žiada to, aby uznala pravdu teológie, ktorá ukazuje na „stopy Boha“ v prírode (s. 80). Evolucionisti z Berkely (USA) objavili pri skúmaní kyseliny DNA šokujúci matematický model: Všetci dnešní ľudia majú jedinou spoločnú predkyňu a predka, ktorých potomstvo vytvorilo druh „Človek múdry – Homo sapiens sapiens“. To súhlasí s biblickou správou a tým padá Darwinov názor, že ľudia vznikli na rôznych miestach sveta a vyvinuli sa postupne do rôznych rás. To však na druhej strane neznamená, že Adam a Eva nemali žiadnych predkov, len že ich druh je zásadne iný (s. 165nn).

Tieto „stopy Boha“ možno vidieť aj pri matérii voda, ktorá je „kolískou života“ (kap. Živá voda, s. 37nn); pri živočíchoch s ich schopnosťou ako si „myslieť“, čo upomína na „riadenie Boha“ a nie na „vývoj“ bez Boha (kap. „Ono samo“, s. 39nn); pri organizmoch nepatrnej a obrovskej veľkosti: majú hranice dané prostredím, v ktorom sa nachádzajú (kap. Obri, trpaslíci a krása, s. 46nn); vidno to aj za všetkými skutočnosťami, ktoré objavila veda. „Vidíme tu úžasnú inteligenciu, nečakané ciele, nesmiernu fantáziu, ale i lásku Tvorcu. Čo veda zistí, musíme prijať. Nie však jej domnienky, hypotézy alebo jej ateistický výklad“ (kap. Veda vie predsa všetko, s. 55nn).

Preto sa kresťania nemajú báť myšlienky evolúcie. Darwin sám hovorí, že pri vzniku vyšších živočíšnych druhov vidí, že boli „vdýchnuté Tvorcom samým dokonca do jedinej formy“. Podobný pohľad má aj teória inteligentného plánu – Intelligent Design, ktorého pôvodcom v konečnom dôsledku je Intelligent Designer. Kto chce zachovať doslovnosť Biblie v každom ohľade, prispieje len k spochybneniu jej platnosti (s. 81nn). Kto nelpie na „doslovistickom“ výklade Písma, uvidí, že práve evolučná teória – možno nechcene – nám vrhá krásne svetlo na Stvoriteľa a jeho plán, podľa ktorého beží všetko vo vesmíre.

Autor píše ešte aj o „spolupráci v prírode“ (s. 90nn), o „slobode v prírode“ (s. 99nn), o protirozumej rozumnosti – paradoxe („Príbeh rozprávaný idiotom“?, s. 111nn), o trojitom „veľkom tresku – Big Bang“ (pri matérii, pri živote, pri človeku, kap. Trikrát „veľký tresk“, s. 120nn). Všetko to je vlastne pre nás veľkým potešením, lebo príroda je tu fakticky „čítankou o Bohu“ – nie formou fotografie, ale maľby. Oplatí sa to čítať – prírodu aj Bibliu. Aj autorovu knihu o spolupráci viery a vedy.

Ludovít Fazekaš

DIALOG

Pri zborových objednávkach je odporúčaná predajná cena do 2,20 €, (podľa zborových dotácií)

Individuálne objednávky:
cena + poštovné

**PRIVÍTAME VAŠU POMOC,
KTORÚ MÔŽETE POSLAŤ NA ÚČET:**
262 104 1859/1100, špecifický symbol 1009

Redakčná rada:

Štefan Markuš, predseda
Tibor Máhrík
Bohuslav Piatko
Josef Sýkora
Rastislav Števko

Šéfredaktor:

Bohuslav Piatko
sefredaktor@mesacnikdialog.sk

Vydavateľ:

Media Svatava, spol. s r.o.

Redakcia:

Dialóg, Živnostenská 2, 811 06 Bratislava,
č. tel.: 02 207 11 468
e-mail: dialog@mesacnikdialog.sk
web: www.mesacnikdialog.sk
Gabriel Gajdoš
e-mail: gabriel.gajdos@cb.sk

Redakcia:

Jana Hlatká
Emil Komárik
Jozef Uhlík
Žilina:
Eva Bechná
Jana Rojková

e-mail na redaktorov v tvare:
priezvisko@mesacnikdialog.sk

Jazyková úprava:

Anna Matláková

Dizajn a grafické spracovanie:

Martin Piatko

Tlač: BB print, Bratislava

Predná strana obálky:

Evolúcia a Biblia (Montáž: Dialóg)

Zadná strana obálky:

Ľubo Bechný: Pred žatvou

EV: 2670/08

ISSN: 1337-6985

OBSAH

4	DISKUSNÉ FÓRUM
6	V JEDNEJ RUKE BIBLIA, V DRUHEJ NOVINY Ján Henžel
10	EVOLÚCIA A STVORENIE
18	ONDREJ PRIŠTIK
20	DVANÁSTROČNÁ NEDEĽA Bohuslav Piatko
24	VŠEOBECNÉ KŇAZSTVO Július Stupka
25	POLITIKA OČAMI PÍSMO IV Emil Komárik
27	DIALÓG MLADÝCH

Zastavme sa

Vari každý z nás pozná tú júnovú nostalgiu – pocit, keď by sme najradšej zodvihli ruku a zachytili balónik, ktorý sa rozhodol ujsť do oblakov. Nedá sa. Balónik ušiel. A za nami je ďalší školský rok.

Ale nič to. Júnová nostalgia je len chvíľková. Chut', ktorá prichádza s vidinou leta, dní plných radosti a oddychu, rýchlo zatieni realitu ubiehajúcich rokov nás a našich detí.

A to je fajn. Je to super, keď vieme byť radi. Napokon, každý ďalší jún či december nám pripomína, že sme bližšie k nádhernému cieľu, na ktorý sa tešíme. Cieľ. Áno, tešíme sa naň. Alebo ani nie? Niekedy sa vraj stáva, že pri veľkom náhlení zabúdame na samotný cieľ. A možno aj na to, čo za sebou pri tom náhlení zanechávame. Alebo koho...

Nie každý beží tak ako my. My sme si už cestičku vybrali a vieme, kam kráčame. Okolo nás sú však takí, ktorí prešľapujú na mieste a nevedia, ktorým smerom sa vybrať. Okrem iných sú to naše deti. Naše vlastné deti – deti našich rodín – najprv domácich a potom aj zborových.

My bežíme, ale ony nie. Jún je však tu. Aj im uletel rok ako balónik. Tí, ktorí boli predškolační, budú školáci. Tí, ktorí boli malí, sa stanú -násťročnými. A rozhodujú sa. Obzerajú sa a hľadajú, ktorým smerom sa vydať. Okolo nich je toľko ciest... Veľmi veľa. Viac ako ich bolo vtedy, keď sme boli -násťroční my. Po ktorej z nich sa vybrať?

Kníhkupectvá im ponúkajú množstvo rôznorodých príručiek ako ďalej. Internet im núka neuveriteľné možnosti.... A okolo nich sú kamaráti – známí aj menej známí. Mnohí im podávajú pomocnú ruku. Kam vykročia? Odkiaľ budú púšťať balónik v budúcom júni?

Možno by sme sa mohli skúsiť zastaviť. Vrátiť sa do veku -násťročných alebo aj mladších a začať prešľapovať na križovatke života ako pred mnohými rokmi. Nie preto, že by sme sa znovu museli rozhodovať, ale preto, aby sme pomohli rozhodnúť sa im.

Prichádza leto. Čas prestávky. Čas oddychu a dovolení. Takmer každý z nás sa zastaví na svojej cestičke – aspoň na chvíľu. Zastavíme sa. A naše deti tiež. Čo tak urobiť pár krokov späť a skúsiť si urobiť prestávku života na oddychovom mieste, kde práve postávajú naše deti?

V kníhkupectvách sú vedľa kníh pre dospelých aj knihy pre deti – knihy pekné, aj také, ktoré v nás vyvolávajú nevoľu. Knihy, po prečítaní ktorých sa naše deti posunú. Kam? Niekam určite.

Na internete sú stránky, ktoré sú zaujímavé, i nebezpečné. Naše deti láka alebo bude lákať otvárať si ich čo najčastejšie. A po otvorení každej stránky sa niekam posunú. Kam? Niekam určite.

Povieme si – nemôžeme im to zakázať. Zakázané ovocie chutí najviac. To je asi pravda. Možno však aj niečo iné. Možno ich predbehnúť. Možno im ponúknuť stránky kníh či internetu, kde nájdu to, čo hľadajú. Možno si sadnúť k nebezpečným stránkam spolu s nimi a ukázať im, že o tom vieme a že im k tomu máme čo povedať. Možno s nimi dokonca počúvať niečo z hudby, ktorá ich zaujíma. Dá sa to. A vari, keď uvidia, že vieme to, čo ich kamaráti a že ich neodsudzujeme, len spolu s nimi hľadáme, možno... Možno, keď budú uvažovať, koho ruky sa chytiť, rozhodnú sa chytiť tej našej. A tým, hádam, aj tej Božej.

Je jún a prichádza leto. Skúsme prázdninovať spolu s našimi deťmi.

MARTINA POLOHOVÁ

(Autorka je riaditeľkou ZŠ Narnia v Banskej Bystrici)

PÍŠETE, REAGUJETE, DISKUTUJETE

WWW.MESACNIKDIALOG.SK

Dobrý den,

dostal se mi do rukou Váš časopis – dobrá práce! Zdravím a přeji Boží vedení ve Vaší práci!

David Novák, Praha

(Vedoucí Odboru mládeže CB, člen Rady CB, učitel filozofie na ETS)

Ad: O sektách a sektárstve (Dialóg 4/2009)

Možno nie celkom objektívny ohlas

Poznáte ich niekedy už na prvý pohľad. Slušne oblečení (alebo naopak veľmi výstredne), uhladené správanie, profesionálny úsmev, niekedy identifikátor na klope saka. Ponúkajú vám literatúru, časopisy, vtisnú do ruky pozvánku na ich stretnutie. Hovoria o eskalácii zla, o konci sveta, o novom svetovom poriadku, v ktorom prežijú iba tí, čo pôjdu s nimi. Najčastejšie chodia od dverí k dverám, postávajú na rohoch ulíc či pred hypermarketmi. Áno, ide o prívržencov rôznych skupín psychodeštruktívnych kultov so spirituálnym zameraním. Ľudovo im prischlo označenie sekty.

Ich chovanie však nemusí byť rozlíšiteľné po prvom kontakte. Zvyknú hovoriť najskôr o ekológii, zdravej výžive, konci sveta, riešení psychických a zdravotných problémov. Až postupne sa človek dozvie, že na ich postojoch je niečo zvláštne.

Charakteristickým prvkom psychodeštruktívneho prvkú je vodca s výnimočnými osobnosťami schopnosťami. Je vynikajúci rétorik, psychológ, často je stavaný do pozície proroka či sprostredkovateľa informácií s vyšších sfér. Nie sú výnimkou ani určité nadprirodzené schopnosti – uzdravovanie, levitácia, ktoré sú pre materialisticky orientovaného človeka dokonalým dôkazom o jeho výnimočnosti.

Ďalším charakteristickým prvkom je veľmi silná psychická i materiálna naviazanosť na šéfa kultu či jeho pomocníkov. Vodca alebo vedenie sekty

určuje pravidlá života jednotlivcov. Nepripúšťa sa kritika, pochybovači a kritici sú označovaní za odpadlíkov, nepriateľov, neveriacich. S takýmto jednotlivcom sú prerušené kontakty. Pôvodne vzťahy s rodinou a priateľmi sú pre predchádzajúce extravagantné správanie sa príslušníka sekty prerušené a on často zostáva sám, v izolácii. Nezriedka končí na psychiatrii, ba dokonca takýto tlak môže skončiť samovraždou. Sekty hlásajú – a to je asi najviac smertodajný prvok – že iba členstvo v ich organizácii a poslušnosť ich vodcom je jedinou možnou cestou k záchrane človeka. Toto pomerne spoľahlivo dovoľí určiť, či ide iba o denomináciu v rámci vierovyznania, alebo o sektu.

Učenie siekt je rôznorodé, vždy je však exkluzívne a nepripúšťa, že aj iné názory môžu byť pravdivé. Stavajú sa do pozície výnimočnosti. Môže mať prvky tradičných náboženstiev – kresťanstvo, judaizmus, budhizmus, alebo neurčitého mysterializmu – UFO, mimozemšťania, duchovní sprievodcovia, mágia, šamanizmus... Niekedy sekty stavajú na Biblii, používajú prvky kresťanstva. Miešajú tradičné a pravdivé so svojimi, niekedy až šialenými závermi (sex, mágia, špiritizmus...). Vzniká tak mnohokrát kombinácia niečoho, čo je na prvý pohľad obnovenie pôvodne čistých princípov. Toto sa stáva prítlačlivým a dôsledkom je migrácia ľudí z kresťanských spoločenstiev za novou duchovnou skúsenosťou.

Tento článok nemôže byť celkom objektívny. Som totiž kresťan a z pohľadu kresťana vnímam veci okolo. Pravda je taká, že sekty ku svojmu pôsobeniu využívajú prvky a prax, ktorá je bežná i v kresťanských cirkvách a ktorú používali aj prví kresťania. Aj kresťanstvo hovorí o zle, o tom, že nebude večné, o súde a zodpovednosti za svoj život. Ne-

znamená to však, že hovoria o tom istom. Určite sa ľži omnoho lepšie predávajú, ak sa pomiešajú s pravdou.

Žijeme v dobe náboženskej demokracie a liberalizmu. Každý môže veriť čomu chce. Každý považuje za sektára toho, kto verí inak ako on. Pre moslima to je žid, pre hinduistu moslim, pre kresťana budhista, pre katolíka evanjelik... Ako rozlíšiť to pozitívne od psychodeštruktívnych kultov? Ako teda rozlíšiť pravdu od podvrhu?

Pán Ježiš v 24. kapitole Matúševho evanjelia hovorí, že v posledných časoch prídu falošní proroci a budú robiť veľké znamenia a divy a tak zvädzať mnohých. Toto vidíme všade okolo. Asi kľúčovým momentom je urobiť revíziu vo svojich životných postojoch, dôsledne zanalyzovať situáciu cirkevného zboru, kde som členom a za ktorý som zodpovedný. Na akých základoch a pilieroch stojí moja viera? Možno zistíme, že žijeme iba zo zotrvačnosti, že kedysi čerstvá manna scervivela a nenasýti ani mňa, ani moje okolie. Netreba sa báť pochybovať a hľadať na pochybnosti seriózne odpovede. Neizolovať sa, ale tráviť čas s ľuďmi, ktorí mi majú čo dať a ktorým môžem dať niečo ja. Prijatť zodpovednosť. Zaať byť aktívny. Vrátiť sa ku prvej láske, robiť prvé veci.

Mimoriadne dôležitou skutočnosťou je kvalita rodinného prostredia. Ak naša viera je iba folklórom a dodržívaním rituálov bez hlbšieho odovzdania sa tomu, čomu veríme, naše deti nedostanú pevné základy. Jednoducho ich naše závery a presvedčenie v čase ich hľadania nedokáže uspokojiť a priniesť relevantné odpovede. Takto dezorientované blúdžia a stávajú sa ľahkým nástrojom rôznych „lovčov duší“.

Ak sú v našej rodine či medzi priateľmi ľudia, ktorí sa stali obeťami siekt, treba sa k nim správať ➤

JÁN LIGUŠ – človek, brat a profesor

Prof. Dr. Ján Liguš, PhD. to v živote nemal najľahšie. Z náboženských dôvodov ho vyhodili zo školy mesiac pred maturitou a tak robil v bani na Morave. Dokončiť školy mohol až neskôr. Potom študoval v Anglicku i v Nemecku (SRN), prednášal v USA. Dnes učí na Karlovej Univerzite v Prahe, kde bol dve obdobia dekanom. Bol kazateľom Cirkvi Bratskej v Prahe a v Českých Budějoviciach. Jeho život je však spojený aj so Slovenskom – narodil sa tu a od roku 1993 prichádza pravidelne aspoň raz za mesiac do Banskej Bystrice, kde učí na Katedre teológie a misie a kde bol dlhé roky garantom študijného odboru. To pred mnohými rokmi vypočul prosby Ing. Ondreja Luptáka, CSc. a Doc. Dr. Ľudovíta Fazekaša, ThD. spoluzakladateľov katedry. Od profesora Liguša to bola veľká obeť a služba – ako jeden z mála chodil na východ, kým ostatní smerovali radšej na západ...

Stretol som sa s ním prvýkrát

v septembri 1993 v rodine Veselovcov v Banskej Bystrici, ktorí pozývali nás „študentikov“ na obedy. Bol som veľmi zvedavý aké to bude. Po celý čas som sa vypytoval, ako sa žilo za bývalého režimu a bol som veľmi prekvapený akú veľkú odvahu mal tento, vzrastom malý muž, keď sa postavil vtedajšiemu režimu. Neskôr sme sa stali veľkými kamarátmi: profesor a študent – čosi neobvyklé. Rád som počúval jeho príbehy a životné skúsenosti. Bol som vďačný za jeho rady, ktoré mi pomáhali v živote.

Viera profesora Jána Liguša v Pána Ježiša Krista a zmysel pre odpúšťanie, boli pre mňa niekedy nepochopiteľné. Upozornil ma, okrem iného, na nemeckého teológa Dietricha Bonhoeffera, ktorého popravili v koncentračnom tábore, pretože sa zúčastnil na pokuse o atentát na Hitlera. Porozumel som z profesorových skrípt a monografií, aký význam má boží muž – kresťan Bonhoeffer

– pre neho. Bonhoeffer neopustil Nemecko, keď bolo potrebné počuť jeho hlas, rovnako ako on Slovensko, keď potrebovalo jeho služby a pomoc pri budovaní KETM v Banskej Bystrici. ¶ V máji tohto roku bol v Žiline, kde v nedeľu kázal a večer sa zúčastnil na projekte Filozofická kaviareň, ktorého spoluorganizátorom je kazateľ Tibor Máhrík – na tému „*Kríza rodičovstva*“. Je to veľký dar mať „svojho“ učiteľa a kazateľa v jednej osobe. Už sa poznáme 16 rokov a je to úžasné, že môžem u neho stále nachádzať vzor i pomoc. V júli oslávi svoje 68. narodeniny a končí sa jeho dlhoročné pôsobenie na KETM. Preto mi dovoľte, pán profesor, zaželať Vám Božie požehnanie za všetkých Vašich študentov, v ktorých ste videli budúcnosť cirkvi a ktorí Vás mali a majú radi. Vedeli ste vždy pozdvihnúť človeka a ukázať mu cestu. Cestu k Bohu a k nádeji. A na to sa nedá zabudnúť. Ďakujeme.

Roman Králik

s láskou. Títo ľudia konajú viac emotívne, argumentujú naučeným. Vlastnú skúsenosť považujú za meradlo pravdivosti. Intelektuálne rozhovory, prosby ani vyhrážky nič pre záchranu takéhoto človeka nezmôžu. Treba im dať poznať, že ich máme radi, no nesúhlasíte s ich názormi a životným štýlom. No že zostanete ich oporou, nech sa udeje čokoľvek.

Nedávať im peniaze na ich potreby, ktoré aj tak v konečnom dôsledku skončia v sekte. Zistiť si fakty o skupine, kam patria. Nehádať sa. Rešpektovať ich právo na voľbu, aj keď s ním nesúhlasíme. A nakoniec, byť citliví na ich prežívanie a v pravý čas ponúknuť pomoc a riešenie.

Konfrontácia s inými duchovnými vplyvmi je nevyhnutná. Pokiaľ ale

stále platí, že sme vedení duchom, dodržiavame zdravú rovnováhu a žijeme vo svetle Božieho slova, obстоjíme.

Peter Nešpor, Žilina

(Autor pôsobí niekoľko rokov na Linke dôvery pod OZ Stopy Žilina a pomáha obetiam okultizmu a psychodeštruktívnych kultov.)

S BIBLIOU V RUKE ROZVÍJAŤ DEDIČSTVO

JÁN HENŽEL, PhD. sa narodil 4. 1. 1954 v Dolnej Seči pri Leviciach. Bol 13 rokov kazateľom v Leviciach a počas toho obdobia dokončil aj štúdiá teológie na Londýnskej teologickej škole. V roku 1993 získal titul bakalár a v roku 2001 PhD. Odvtedy pracuje na čiastočný úväzok aj ako odborný asistent Katedry evanjelíkálnej teológie a misie v Banskej Bystrici. Od roku 2005 je predsedom Rady Cirkvi bratskej v SR a od minulého roka aj administrátorom zboru v Trenčíne. Rozhovor pripravil BOHUSLAV PIATKO.

V minulom čísle Dialógu sme priniesli rozhovor s Pavlom Černým, ktorý 16 rokov viedol CB v ČR. Takže niektoré otázky budú možno trochu podobné. Tvoje funkčné obdobie sa síce končí, no začína sa ďalšie. Obzrime sa teda: Aké to bolo obdobie pre cirkev? A aké pre teba osobne? Čo sa stalo dobré a čo sa nemuselo stať?

Mne sa to dosť ťažko hodnotí, lebo je za mnou len štvrtina toho obdobia, ktoré predsedoval môj priateľ Pavel, takže nemám ešte dostatočný časový odstup. Cirkev totiž nevedie ten, čo podpisuje dokumenty, či si podáva ruky s rôznymi predstaviteľmi a partnermi. Cirkev vedú tí, ktorí ju učia. Keď som bol kazateľom, mal som pocit, že viem zbor. Teraz dúfam, že cirkev ovplyvňujem – svojím vyučovaním budúcich aj terajších kazateľov, poradami s nimi,

sprostredkovaním kvalitného vyučovania a podobne. Keď som pred 4 rokmi odchádzal zo svojho zboru, povedal som, že mi budú chýbať dve veci. Prvou je kazateľňa, z ktorej som mohol z týždňa na týždeň a z roka na rok zvestovať evanjelium a sprevádzať ľudí ich starosťami aj radosťami. Toto mi chýba aj dnes, hoci pravdepodobne nekážem menej ako vtedy. Druhou vecou sú modlitby ľudí zboru, ktorí sa v Leviciach často modlili za svojich kazateľov. Nepamätám sa však, žeby sa niekto bol modlil za predsedu či tajomníka Rady. Som veľmi rád, že toto sa zmenilo. V niekoľkých zboroch mi totiž aj po rokoch pripomenuli, že sa za mňa modlia. Zato som veľmi vďačný. Čo sa týka cirkvi ako celku, osamostatnili sme zbor vo Vranove, zriadili kórejský zbor v Žiline a založili misijný zbor v Nitre. Vznikla stanica vo Svätom Jure, misijná sta-

nica v Trnave a v Hlinnom ako aj v Giraltovcích. Evka Ujlakyová je našou prvou dlhodobou misionárkou v zahraničí. Ak sa nemýlim, tak sme v tomto období ordinovali 7 kazateľov. Na druhej strane ma však trápi, že ani po 4 rokoch sme nedokázali obsadiť kazateľom zbor v Trenčíne.

Pavla Černého som sa pýtal na jeho pohľad na smerovanie českej a slovenskej Cirkvi bratskej. Aký je ich vývoj z tvojho pohľadu? Sú ešte tieto Cirkvi bratské „bratské“, alebo sa vzdalujú od seba? Ak áno, v čom?

Cirkev bratská v ČR a SR je v mnohých ohľadoch jednou denomináciou. Máme spoločné Vyznanie viery, Zásady Cirkvi bratskej, Ústavu Cirkvi bratskej, Poriadok Cirkvi bratskej, Spoločnú konferenciu (každý druhý rok) a automaticky si navzá-

jom uznávame ordinácie a kazatelia sú voliteľní aj v druhej republike. Aspoň raz v roku máme spoločnú konferenciu kazateľov. Obe Rady majú spoločnú schôdzu aspoň raz za rok. Máme spoločné vikariátne cvičenia. V oboch Radách máme priateľské vzájomné vzťahy a niektoré zbory sa vzájomne navštevujú. Takže, Cirkvi bratské sú „bratské.“ Toto všetko považujem za veľmi dobré a dôležité. Je veľmi potrebné, aby sme tieto vzťahy naďalej pestovali, lebo je užitočné, aby sme boli súčasťou väčšieho celku, ako je môj vlastný zbor, či vzťah slovenských zborov.

Na druhej strane je však fakt, že nám Cirkev bratská v ČR „uniká.“ Pozitívne v tom, že práve založila svoj 70. zbor, zatiaľ čo my iba 15. To im bratsky závidím/prajem. Znepokojuje ma skôr fakt, že v Čechách bolo pnutie medzi presbyteriálnym a kongregačným modelom zriadenia cirkvi vyriešené už v prvej polovici deväťdesiatych rokov, zatiaľ čo na Slovensku to nie je vyriešené doteraz. Ba prejavujú sa snahy o úplnú nezávislosť zborov. To by však viedlo k zániku Cirkvi bratskej v SR.

Pred tebou je nové štvorročné obdobie vo funkcii predsedu. To je z hľadiska kontinuity dobre. Bude vývoj v cirkvi, či už z hľadiska organizačného a vnútornej štruktúry, alebo z hľadiska teologického pokračovať tým smerom, akým ide, alebo sa bude snažiť o nejaké korektúry vo vývoji?

To nezávisí len odo mňa, ale ja sa budem usilovať o to, aby sme si zachovali a rozvíjali dobré dedičstvo, ktoré Cirkev bratská má. V zahraničí som videl a mám priateľov v cirkvách s nezávislým, kongregačným, presbyteriálnym aj biskupským zriadením, ktoré sú živé a rastúce. Zároveň však vidím, že ak by sme sa vzdali svojho dedičstva a vybrali sa „každý do svojho vlastného stanu,“ tak by to bol krok dozadu. Tomu sa budem usilovať s pomocou Božou a podobne zmýšľajúcich bratov zabrániť. Ústava a Poriadok CB sú živé dokumenty, ktoré zohľadňujú aktuálne potreby života cirkvi, a preto je prirodzené, že možno na každej spo-

ločnej konferencii dochádza k jej novelizácii. Domnievam sa však, že sú dobrým nástrojom k spravovaniu cirkvi a chcem sa usilovať o ich dôslednejšie dodržiavanie. Musíme začať od seba (predseda, tajomník, RCB) a aj smerom k zborom. Dost' bolo „zvláštnych slovenských ciest“ nielen v politike a hospodárstve, ale aj v cirkvi.

Myslím si, že voľakedy si malé cirkvi boli bližšie, viacej spolupracovali, navštevovali sa navzájom, mali spoločné programy. Aké sú teraz vzťahy medzi nimi? Je to len zdanie, že každý ide svojou cestou, alebo skutočnosť? Nestráca sa tým sila spoločenstva evanjelických cirkví?

Sila cirkvi nikdy nebola daná jej veľkosťou. Bolo skôr nešťastím, keď si to nejaká cirkev myslela. Tá bola a zostane vecou jej vernosti svojmu Pánovi. V prípade spoločenstva evanjelických cirkví je to vecou našej vernosti k Evanjeliu. Myslím, že sa pomaly končí obdobie, keď sme si mysleli, že naša budúcnosť závisí od presadzovania našich špecifických dôrazov – forma bohoslužieb, krstu Duchom i vodou. Aj tu máme na čo nadväzovať. Už 15 rokov pôsobí Katedra evanjelikálnej teológie a misie, na ktorej spoločne derú lavice i nohavice študenti z Apoštolskej cirkvi, Cirkvi bratskej, Bratskej jednoty baptistov, Evanjelickej cirkvi a. v. a Evanjelickej cirkvi metodistickej. Ich priateľské vzťahy pretrvávajú aj po skončení štúdií. Predstavitelia týchto cirkví sa aspoň trikrát ročne stretávajú na vzájomné priateľské porady a modlitby. Niektoré zbory spolupracujú pri Aliančnom modlitebnom týždni alebo pri evanjelizácii ProChrist. Jedným z hlavných rečníkov na nadechádzajúcej konferencii mládeže CB bude baptistický kazateľ a učiteľ Pavel Hanes. Nie je to však zďaleka dost'. Evanjelium nám dáva nielen základ, ale aj pokyn k oveľa hlbšej spolupráci. Radi by sme posilnili postavenie a službu Evanjelickej aliancie na Slovensku.

Česká Cirkev bratská sa podstatne viac angažuje vo verej-

nom živote ako slovenská. Prečo? Neohrozujú spoločnosť a nás tie isté, alebo veľmi podobné problémy?

Samozrejme, že nás ohrozujú, a dúfam, že členovia Cirkvi bratskej na Slovensku sa neangažujú menej. Mohol by som na to uviesť mnohé príklady. Je však pravda, že Cirkev bratská v ČR ako inštitúcia je vo verejnom živote viditeľnejšia ako slovenská. Je to dané tým, že po Rímsko-katolíckej a Českobratskej evanjelickej, je tret'ou najväčšou denomináciou.

Doba sa mení závažne rýchlo. Zo slobody sa v nejednom prípade stáva zdanlivá sloboda, a mám pocit, že malé cirkvi sa na jednej strane viac uzatvárajú, akoby v obrane, no na druhej strane viac podliehajú a nasávajú prvky dnešnej konzumnej spoločnosti. Ako to cítiš ty a čo sa s tým dá robiť?

Áno, je to tak. Domnievam sa, že aj úzkostlivý obranný postoj na jednej strane aj nekritické prijímanie kultúry dnešnej spoločnosti na strane druhej, vyplývajú z nedôvery v evanjelium. Keď prestaneme dôverovať evanjeliu ako Božej moci (R 1, 16 por. Sk 20, 24), tak začneme alebo kľúčovito brániť svoje formy a prejavy, alebo prispôbovať sa okolitej spoločnosti. Zaznieva volanie po tzv. reinterpretácii evanjelia. Ale každá cirkev, ktorá sa v dejinách touto cestou vybrala, vyprázdnila svoje kostoly. A čo sa s tým dá robiť? Čítať ho, zvestovať ho, celý svet interpretovať cez evanjelium – žiť ho. Evanjelium nie je odkázané na to, aby sme ho urobili relevantným. Ono relevantným je. Veď je to moc **Božia!** Do jednej ruky Bibliu a do druhej noviny!

Minulý rok trochu zatriasol jednou dôležitou časťou Cirkvi bratskej – jej kazateľským zázemím. Boli pozastavené ordinácie niektorých kazateľsky nepôsobiacich, ale ordinovaných kazateľov, pričom v cirkvi je nedostatok kazateľov. Niektoré zbory využili svoje cirkevné ústavné právo a nepotvrdili svojich kazateľov. ➤

Aký je tvoj názor na fungovanie cirkvi v tejto oblasti?

K tomuto pozastaveniu ordinácií sme sa už vyjadrovali dosť. Zhrniem to len niekoľkými vetami: Aj preto, že je v cirkvi nedostatok kazateľov, považuje cirkev (RCB a potvrdila to aj Konferencia) za správne, aby ordinovaní kazatelia, ktorí roky nevykonávajú službu, ku ktorej boli ordinovaní, neboli v postavení ordinovaných kazateľov.

Čo sa týka hlasovania o zotrvaní kazateľa v doterajšom zbore, k tomu mám 3 poznámky:

(1) Na Slovensku už desaťročia nedochádza k prirodzenému striedaniu kazateľov. Za ostatných 20-30 rokov k nemu došlo len pri odchode do dôchodku, alebo ako krízové riešenie. Skúsenosť otcov sformulovaná v Poriadku CB hovorí, že kazateľ nemá zostávať v jednom zbore dlhšie ako 15 rokov. To nie je presne určený zákon, ale je to užitočné pre zbory aj pre kazateľov. (2) Kazateľom by som chcel pripomenúť, že by sme mali vedieť vnímať atmosféru v zbore a odhadnúť ju už pred hlasovaním. Na druhej strane je prirodzené, že ak sme sa stali kazateľmi zboru tak, že nás tento zbor zvolil, tak je aj prirodzené, že v nejakých intervaloch sa k nášmu zotrvaniu zbor hlasovaním znova vyjadruje. (3) Staršovstvá a zbory by som chcel ubezpečiť, že toto je vaše právo aj zodpovednosť, pomocou ktorej hľadáme, ako nás ďalej chce viesť náš Arcipastier (Kristus). Hlasujte s bážňou a modlitbami – a nebojte sa! Ale stádo nech neodháňa pastiera, lebo sa samo rozpáchne.

V tejto súvislosti, samozrejme, vyvstáva otázka, či je dobrá kompetenčná štruktúra Cirkvi bratskej – mám na mysli pomerne bezmocnú Radu, teda, povedzme to otvorene – v právomociach slabé vrcholové orgány?

Cirkev je živý organizmus a Božie

slovo nestanovuje jej pevnú štruktúru. Ja v tejto chvíli neviem povedať, či je dobrá naša kompetenčná štruktúra. Už som spomenul, že Cirkev bratská v ČR funguje podľa tej istej Ústavy a Poriadku a asi nikto si tam nemyslí, že Rada je bezmocná, alebo že vrcholové orgány (Konferencia) sú slabé. Štruktúru Cirkvi bratskej môžeme vylepšovať, ale do-

mnievam sa, že najprv by Rada mala múdro využívať tie nástroje, ktoré aj v súčasnej štruktúre má – a tie sú väčšie, ako sa nám zdá. Vplyv a autorita sa v cirkvi nadobúda obetavou službou a nie mocenskými nástrojmi. Na druhej strane by bolo dobre, aby zbory nepovažovali Radu len za zúčtovacie centrum a „záchrannú brzdu“, na ktorú sa obrátia len vtedy, keď im zlyhali všetky vlastné prostriedky. Podľa toho si potom jedni myslia, že Rada má právomoc príliš veľkú a chceli by, aby sa im do záležitostí neplietla, ale iní sa sťažujú, že Rada je bezmocná a keď potrebujú jej pomoc, tak ju nedokáže poskytnúť. Teraz by sme mohli hrať dlho ping-pong a ukazovať prstom na druhú stranu, ktorá by to mala riešiť. Ja by som rád začal od Rady. Budeme slúžiť a používať autoritu a právomoci, ktoré sme dostali a nebudeme zasahovať zborom do záležitostí, ktoré im zvrchovane patria. Ak potom uvidíme, že nám nejaká štruktúra nevyhovuje, tak sa môžeme dohodnúť na jej zmene.

Jeden a pol roka trval seriál predstavovania zborov CB na stránkach Dialógu. Ty ich

poznáš najlepšie. Zhoduje sa obraz, ktorý sme priniesli v Dialógu s tvojím poznaním zborov?

To by som rád odmietol, dokonca, neviem či ich poznám lepšie, ako si ich spoznal ty. Ty si totiž vyberal partnerov dialógu, zatiaľ čo mne boli daní. Sú to kazatelia a staršovstvá. Možno ich poznám o niečo dlh-

šie ako ty. Predovšetkým veľmi rád by som ich poznal oveľa lepšie a dôvernejšie. Redaktorovi povedia len to, čo chcú, aby sa objavilo v Dialógu a predsedovi iba to, čo chcú, aby Rada vedela. Hoci možno najviac chodím medzi kazateľov a zbory, a teda o väčšine diskutovaných otázkach som vedel, som ti veľmi vďačný za Dialóg všeobecne a za seriál predstavovania zborov špeciálne. Dozvedel som sa, čo považujú iní

za dôležité, pekné aj ťažké – a oni nám to všetkým povedali svojimi slovami. Dnes je drahší nielen benzín, ale aj čas, a preto sa nemôžeme tak ľahko a často navštevovať ako pred 20 rokmi. Ale Dialóg prispieva k tomu, aby sme predsa len o sebe vedeli a aspoň občas sa navštíviť chceli. Každý zbor má svoju veľkosť, farbu aj vôňu. Dokonca je niekedy taká výrazná, že to ostatným aj vadí. Len nemávnime nad žiadnym z nich rukou, lebo bez každého jedného by sme boli oveľa chudobnejší!

A na záver – ako hodnotíš po roku a pol Dialóg? Tvoríme ho prijateľným smerom?

Našiel si, podľa teba, miesto v cirkvi? Čo mu chýba, kde by sme mali pridať, na čo sa zamerať? V ďalšom období sa chceme viac venovať celospoločenským témam (interupcie, registrované partnerstvá, kríza rodiny, eutanázia), myslíš si, že takéto témy majú byť v obsahu kresťanského časopisu?

Určite a veľmi rád by som sa chcel tebe aj celej redakcii srdečne poďakovať. Veľmi dávno a opakovane sa

v cirkvi ozývali hlasy, že by sme potrebovali svoj časopis. Aj sme mali niekoľko pokusov. Viem, že ani Dialóg nie je ešte „za vodou,“ ale toto je zatiaľ najväčší a najslubnejší pokus. Vložil si do neho aj svoje peniaze aj svoje novinárske skúsenosti a to je vidno. Aj mne je ľúto, že niektoré zbory odoberajú iba 1 číslo. Som vďačný, že bratislavský zbor veľmi pomohol aj finančne pri jeho

rozbehu. O to cennejšie je, že obsah Dialógu sa nestal bratislavským. Nevyvíja sa ani ako konkurencia alebo alternatíva Brány. Preto chcem povzbudiť tých, čo sa toho báli, že sa už báť nemusia a môžu si užívať pozhňania oboch cirkevných časopisov. Dialóg má schopného redaktora, a preto mu prajem dostatok ochotných prispievateľov. On tie príspevky už spracuje do prijateľnej podoby.

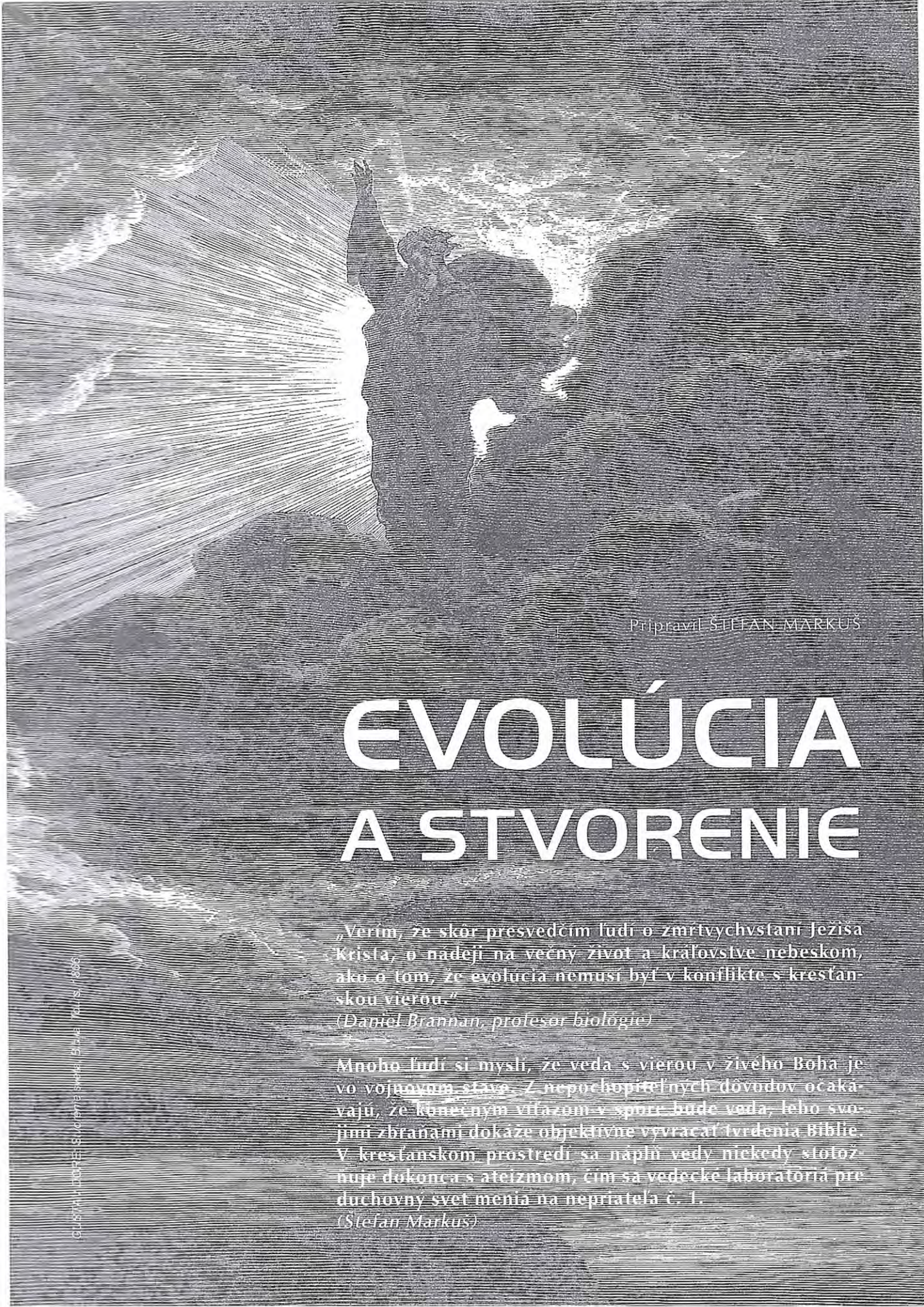
Úroveň časopisu totiž určuje nielen redakčná rada, ale aj jeho čitatelia. Bol by som rád, keby Dialóg bol obrazom Cirkvi bratskej v jej najlepších šatách.

Myslím, že Dialóg je dostatočne pestrý. Snáď každý si v ňom nájde niečo, čo ho zaujme. Cirkev by mala byť jednotou v rozmanitosti. Ba bolo by lepšie hovoriť, že by sme mali budovať jednotu v rozmanitosti, lebo to nie je stav, ale proces. Nuž, a listovanie v uplynulých číslach Dialógu ukazuje, že rozmanitosti máme snáď dosť. Skôr tej jednoty sa nám nedostáva. Preto vám budem veľmi vďačný, ak nám pomôžete „v zápase o vieru, ktorá bola raz navždy darovaná Božiemu ľudu“ (Júdv 3).

Čo sa týka celospoločenských etických tém, akými sú interrupcie, registrované partnerstvá, či eutanázia, tie určite patria na stránky kresťanského časopisu. Niet totiž takej oblasti vesmíru a ľudského života, ktorá by nepatrila pod zvrchovanú vládu Krista. Toto platilo vždy, ale dnes žijeme v dobe, keď sa nevedú spory predovšetkým o to, čo si majú ľudia myslieť, či veriť, ale o to, ako majú žiť. Samozrejme, aj otázky etiky závisia od toho, či vôbec pripúšťame, že existuje niečo objektívne pravdivé a správne, teda od svetonázoru. Preto bude veľmi dôležité, aby sme hovorili nielen o tom, čo je správne a čo nesprávne, ale aj prečo (1Pt 3, 15). A hovorili to zrozumiteľne. Otázky života, smrti a sexualitý sa považujú za súčasť ľudských práv, ktoré sú nedotknuteľné – aspoň pre tých, ktorí si ich dokážu presadzovať. Takže áno, takéto otázky musia mať svoje miesto v kresťanskom časopise. Ale pripravme sa na to, že za to možno zaplatíme vysokú cenu. Aj v Európskej únii sa môžeme dostať do väzenia zato, že budeme zvestovať niektoré odseky Biblie. Nedávno sa tam ocitol jeden švédsky kazateľ za svoju kázeň z 1. kapitoly Rimanom. Ale milosť je v Krista nielen veriť, ale za neho aj trpieť (Flp 1, 29).

Naši rodičia to zažili a naše deti to zažijú tiež. Odkaz nášho Pána stále platí: „*Na svete budete mať súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet*“ (Jn 16, 33)! ▣

Prípravil STEFAN MARKUS

EVOLÚCIA A STVORENIE

„Verím, že skôr presvedčím ľudí o zmŕtvychvstaní Ježiša Krista, o nádeji na večný život a kráľovstve nebeskom, ako o tom, že evolúcia nemusí byť v konflikte s kresťanskou vierou.“

(Daniel Brannan, profesor biológie)

Mnoho ľudí si myslí, že veda s vierou v živého Boha je vo vojnovom stave. Z nepochopiteľných dôvodov očakávajú, že konečným víťazom v spore bude veda, leho svojimi zbraňami dokáže objektívne vyvracať tvrdenia Biblie. V kresťanskom prostredí sa náplň vedy niekedy stotožňuje dokonca s ateizmom, čím sa vedecké laboratória pre duchovný svet menia na nepriateľa č. 1.

(Stefan Markus)

Darwin rozdeľujúci alebo spájajúci?

ŠTEFAN MARKUŠ

(Autor je vedec, člen Európskej akadémie vied a umení – EASA)

Pokroky vedy a filozofická interpretácia jej výsledkov svedčia o prehlbujúcich sa konfliktoch. Niektoré z nich môžeme charakterizovať aj ako tragické. Klasickým príkladom je Galileov príbeh. Iný, oveľa nezrozumiteľnejší, sa týka debaty o pôvode a vzniku života. Diskusia začala pred 150 rokmi vydaním knihy Charlesa Darwina „O pôvode druhov prirodzeným výberom“ (1859) a pokračuje dodnes. Mnohým vyhovuje, že v odpovediach na otázky o pôvode života môžu vynechať potrebu Boha.

Nazdávam sa, že kresťanský svet v tomto konflikte neustál nástup silnej propagandy v prospech evolučnej teórie. Všetko sa začalo známou debatou medzi T. Huxleyom a biskupom S. Wilberforceom na pôde Britskej asociácie pre pokrok vedy v Oxforde v júni 1860 a je smutným, zároveň však i poučným príkladom, ako diskusia medzi vedou a vierou nemá prebiehať. Biskup sa biológovi opýtal: „Môžete ako zástanca evolučnej teórie dokázať, že zo strany starého otca, či starej mamy ste potomkom opice?“ Huxley odpovedal sarkasticky: „Ak by som si mal vybrať medzi opicou a človekom, ktorý zneužíva dar svojej výrečnosti, aby niekoho vo vedeckej diskusii zosmiešnil, potom by som za starého otca uprednostnil opicu.“

Tento rozhovor nebol na konci 19. storočia tak dôležitý ako sa nám javí dnes. Podobne ako Galileov spor s cirkevnou vrchnosťou, ani Huxley-Wilberforceov konflikt nedáva dokonalý obraz o skutočnosti. Obe udalosti sa stali, nanešťastie, nástrojom iba nedorozumení v čase, keď vplyv cirkvi sa začal znižovať a význam vedy narastať. Svet sa pod vplyvom Darwinovej teórie sa stihol nakaziť vedeckým svetonázorom a súčasná postmoderná filozofia už radí myšlienky židovsko-kresťanského dedičstva do zastalej a prekonanej minulosti.

Konflikt medzi evolučnou teóriou a vierou v Boha pôsobí tu i tam ako strašidlo. Prečo je to tak?

Príčiny nedorozumenia sú ukryté v prístupe k problematike zúčastnených strán. Zabúdame, že veda (najmä biologická) a kresťanská teológia majú fundamentálne rozdielne prístupy k otázke pôvodu života. Kladú odlišné otázky a majú aj diametrálne vzdialené záujmy. Vedecký výskum je limitovaný reálnym časopriestorom a v ňom jestvujúcou hmotou. Veda skúma svet pomocou otázky „Ako vesmír funguje?“ Svet spirituality sa zaujíma o dôležitosť vecí. Teológia hľadá odpovede na otázku typu „Aký je zmysel vecí?“ Neskúma primárne mechanizmy fungovania, ale ich význam. Napriek tomu, že obe strany kladú odlišné otázky, majú spoločné ciele. Veda aj teológia chce odhaliť záhadu pôvodu vesmíru. Teológovia navyše hľá-

dajú účel existencie človeka vo svete. K otázkam pristupujú rozdielne, preto ich vysvetlenia sa líšia.

Problém pre duchovný svet vyvstane, keď vedci zaujmú postoj k otázkam metafyziky (to zn. k svetu, ktorý je mimo dosahu ich výskumu) a komentujú deje, ktoré nedokážu vysvetliť, lebo nepatria do fyzikálneho časopriestoru. Ich závery veriaci človek nemôže pokladať za dôveryhodnejšie a silnejšie len preto, lebo sú vedcami.

Pokiaľ vedci a teológovia skúmajú realitu našej existencie, ich zistenia by nemali byť kontroverzné. Skôr sú komplementárne (doplňujúce sa). Slávny astrofyzik Stephen Hawking sa vyjadril k téme veľmi trefne: „Keby aj existoval jediný zákon prírody, aj vtedy bude vyjadrený iba sústavou nejakých matematických rovníc. Čo však vdýchne do tých rovníc oheň a umožní vesmíru sa riadiť podľa nich? Veda môže vyriešiť problém vzniku vesmíru, ale nedokáže zodpovedať na otázku: Prečo existuje?“

Moderná fyzikálna veda dnes hľadá tzv. teóriu všetkého. Keby takú aj našla, nedokázala by nič vypovedať o Bohu. Lebo kto, alebo čo existuje mimo prirodzených zákonov, je mimo porozumenia nášho intelektu. Dokáže vari človek „zapracovať“ do zákonov prírody koncepciu Boha? Čo však veda dokáže vypovedať o duchovnom svete je, že Boh Biblie je mimoriadnym spôsobom zainteresovaný vo svete „koruny stvorenstva“ a v udržiavaní svojho diela.

A čo Darwin? Ak je jeho teória vedecká, potom o nej platí presne to, čo sme povedali v predchádzajúcom. O Bohu, jeho zámeroch ani ona nedokáže kompetentne vypovedať. Evolučná teória však kladie kresťanom zmysluplné otázky a výpoveď prof. D. Brannana (mimochodom evanjelického kresťana) je, nazdávam sa, provokačnou výzvou. Prívrženci Darwinovej teórie neprestanú útočiť na integritu, charakter a inteligenciu svojich oponentov, čo však nikoho nesmie odradiť od zmysluplného dialógu. Na stránkach nášho mesačníka chceme o probléme diskutovať a polemizovať. Preto kladíme aj našim besedníkom podobné, provokačné otázky...lebo nie sme si istí, že o evolúcii sme počuli pravdu, celú pravdu a nič iné, len pravdu. ■

Prof. Dr. Ing. WERNER GITT (1937),
profesor informatiky a riaditeľ Fyzikálneho
a technologického ústavu (PTB) v Braunschweigu.
Je autorom mnohých vedeckých publikácií
v odbore informatiky a numerickej matematiky.

Ateistická rovnica pre evolúciu znie:
Evolúcia = hmota + evolučné faktory
(náhoda a potreba + mutácia + selekcia +
izolácia + smrť) + veľmi dlhý časový úsek.

V teistickom názore o evolúcii je
pridaný Boh: Evolúcia = hmota +
evolučné faktory (náhoda a potreba +
mutácia + selekcia + izolácia + smrť) +

veľmi dlhý časový úsek + Boh. V tomto systéme Boh nie je všemocný Pán všetkých vecí, ktorého Slovo sa musí brať vážne všetkými
ľuďmi, ale je integrovaný do evolučnej filozofie. Toto vedie k 10 nebezpečenstvám týkajúcich sa kresťanov.

10 nebezpečenstiev teistickej evolúcie

1. Nesprávna interpretácia Božej prirodzenosti

Biblia pred nami odhaľuje Boha ako nášho Otca v Nebesiach, ktorý je absolútne dokonalý (Matúš 5, 48), svätý (Izaiáš 6, 3) a všemocný (Jeremiáš 32, 17). Apoštol Ján hovorí, že „Boh je „lásky“, „svetlo“ a „život“. Keď tento Boh niečo tvorí, Jeho výtvor je opísaný ako „veľmi dobrý“ (Gn 1, 31) a „dokonalý“ (Dt 32, 4).

Teória teistickej evolúcie podáva falošný opis prirodzenosti Boha, pretože smrť a hrôzostrašnosť sú pripísané Tvorcovi ako princípy tvorenia. (Progresívny kreacionizmus podobne povoľuje milióny rokov smrti a hrôzy pred hriechom).

2. Boh sa stáva Bohom medzier

Biblia tvrdí, že Boh je prvotnou príčinou všetkých vecí. „No my máme jedného Boha Otca, z ktorého je všetko... a jedného Pána Ježiša Krista, skrze ktorého je všetko a aj my sme skrze neho.“ (1K 8, 6).

Avšak v teórii teistickej evolúcie jediným pracovným miestom prideleným Bohu je časť prírody, ktorú evolúcia nemôže „vysvetliť“ súčasnými prostriedkami. V tomto zmysle je zredukovaný na „boha medzier“ pre fenomény, okolo ktorých existujú pochybnosti. Toto vedie k názoru, že „Boh takto nie je absolútny, ale sa vyvíja – On je evolúciou“.

3. Popretie centrálnych biblických učení

Celá Biblia je svedkom, že máme dočinenia so zdrojom pravdy, ktorej autorom je Boh. So Starou zmluvou ako nevyhnutným „mostom“ vedúcim k Novej Zmluve, ako prístupová cesta vedúca k diaľnici. Biblické vysvetlenie stvorenia by nemalo byť označené za mýtus, podobenstvo alebo alegóriu, ale ako historická správa, pretože:

- Biologické, astronomické a antropologické fakty sú podávané v didaktickej (vyučujúcej) forme.
- V Desatore Boh zakladá šesť pracovných dní a jeden deň odpočinku na rovnakej časovej škále, ako je to opísané vo vysvetlení stvorenia.
- V Novej zmluve Ježiš odkazuje na fakty stvorenia.
- Nikde v Biblii neexistujú náznaky, žeby vysvetlenie stvorenia malo byť chápané v inom zmysle ako faktická správa.

Doktrína teistickej evolúcie podkopáva tento základný spôsob čítania Biblie, ako poukázal Ježiš, proroci a apoš-

tolovia. Udalosti zaznamenané v Biblii sú redukované do mýtologickej predstavivosti a pochopenie Biblickej správy ako pravdivé v slove i význame je stratené.

4. Strata spôsobu nachádzania Boha

Biblia opisuje človeka ako kompletne zviazaného hriechom po Adamovom páde. Iba tie osoby, ktoré si uvedomujú, že sú hriešne a stratené budú hľadať Spasiteľa, ktorý „prišiel, aby spasil, čo bolo zahynulo“.

Avšak, evolúcia nepozná nijaký hriech v biblickom zmysle, ktorý by zabránil človekovi dosiahnuť zámer (vo vzťahu k Bohu). Hriech je nezmyselný a to je presne opakom toho, čo robí Duch Svätý – deklaruje hriech hriešnym. Ak sa hriech považuje za neškodný evolučný faktor, potom človek stratil kľúč k nachádzaniu Boha. Tento problém sa nedá vyriešiť pridaním „Boha“ do evolučného scenára.

5. Doktrína Božieho vtelenia je podkopaná

Inkarnácia Boha v podobe jeho Syna Ježiša Krista je jedným zo základných učení Biblie. Biblia hovorí: „Slovo sa stalo telom a prebývalo medzi nami“, „Kristus Ježiš... sa stal jedným z ľudí“

6. Biblický základ Ježišovej spasiteľskej úlohy je mytologizovaný

Biblia učí, že prvý ľudský pád do hriechu bola skutočná udalosť a že bol priamou príčinou hriechu vo svete. „A tak: Cez jedného človeka vošiel do sveta hriech a cez hriech smrť. Takto prešla smrť na všetkých ľudí, pretože všetci zhrešili.“

Teistická evolúcia nepripúšťa Adama ako prvého človeka, ani to, že bol vytvorený priamo z „prachu zeme Bohom“. Väčšina teistických evolucionistov pokladá popis stvorenia iba za mýtický príbeh, hoci s istým duchovným významom. Avšak, hriešnik Adam a Spasiteľ Ježiš sú v Biblii prepojení. Každý teologický názor, ktorý mytologizuje Adama takto, podkopáva biblický základ Ježišovej spasiteľskej úlohy.

7. Strata Biblickej chronológie

Biblia udáva časové rozpätie pre dejiny a toto tvorí základ správneho porozumenia Biblie. Toto časové rozpätie hovorí o tom, že:

- Časová stupnica nemôže byť predĺžená donekonečna, ani do minulosti, ani do budúcnosti. Existuje presne definovaný počiatok v Genezis 1, 1, rovnako ako moment, keď sa fyzikálny čas skončí (Mt 24, 14).

- Stvorenie celkovo trvalo šesť dní (Ex 20, 11).

- Vek vesmíru môže byť predpokladaný v medziach genealógií, zaznamenaných v Biblii (ale všimnime si, že sa nedá vypočítať presne). Je to v rozpätí niekoľkých tisícok rokov, nie miliónov.

- Apoštol Pavol v Liste Galat'anom poukazuje na najvýznamnejšiu udalosť vo svetových dejinách: „Ale keď prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna.“ Toto sa stalo asi pred 2000 rokmi.

- Návrat Krista v moci a sláve je najväčšia udalosť, ktorá sa očakáva v budúcnosti.

Podporovatelia teistickej evolúcie (a progresívneho stvorenia) neberú do úvahy biblickú časomieru a uprednostňujú časové miery evolucionistov, predpokladajúc milióny rokov tak v minulosti ako aj v budúcnosti (pre ktoré neexistujú presvedčivé fyzikálne podklady). Toto môže viesť k dvom chybám:

1. Nie všetky výpovede Biblie treba vziať vážne.

2. Pozornosť týkajúca sa druhého príchodu Ježiša môže byť stratená.

8. Strata konceptu stvorenia

Biblia nás informuje o určitých podstatných konceptoch stvorenia. Tieto zahŕňajú:

- Boh stvoril hmotu bez použitia akéhokoľvek disponibilného materiálu.

- Boh najprv stvoril zem a na štvrtý deň pridal mesiac, solárny systém, našu lokálnu galaxiu a ostatné hviezdne systémy. Toto poradie je v konflikte so všetkými ideami „kozmickej evolúcie“, ako napríklad kozmológie „veľkého tresku“.

Teistická evolúcia ignoruje takéto biblické princípy stvorenia a nahrádza ich evolucionistickými názormi. Tým popiera a oponuje Božím všemocným skutkom stvorenia.

9. Nesprávne vysvetlenie reality

Biblia nesie pečať pravdy a všetky jej vyhlásenia sú plné authority, či už sa zaoberajú otázkami viery a spasenia, denného života alebo záležitosťami vedeckého významu.

Evolucionisti toto všetko odsúvajú bokom. Napríklad Richard Dawkins tvrdí: „Takmer všetky národy si vytvorili vlastný mýtus stvorenia a príbeh v Genezis je iba jeden, ktorý prijal istý kmeň pastierov na Strednom Východe. Nemá dôležitejší význam ako viera nejakého západoafrického kmeňa, že svet bol stvorený z exkrementov mravcov.“

Ak sa evolúcia mylí, potom mnohé vedy prijali mylné dôkazy. Kedykoľvek sa tieto vedy prispôbujú evolucionistickým názorom, mylne vysvetľujú realitu. O čo viac potom teológia, ktorá sa odchyľuje od toho, čo vraví Biblia a zahŕňa evolúciu!

10. Minutie zámeru

V žiadnej inej historickej knihe nenájdeme tak veľa a tak hodnotných výrokov o zámere človeka ako v Biblii. Napríklad:

1. Človek je Boží zámer v stvorení (Gn 1, 27–28).
2. Človek je zámerom Božieho plánu záchrany (Iz 53, 5).
3. Človek je účelom misie Božieho Syna (1Jn 4, 9).
4. Sme zmyslom Božieho dedičstva (Tit, 7).
5. Nebo je našou destináciou (1Pt 1, 4).

Avšak hlavná myšlienka zmysluplnosti je pre evolucionistov anatómiou. „Evolučné adaptácie nikdy nesledujú program účelnosti, preto nemôžu byť považované za teleonomické procesy.“ (*Teleonómia znamená „účelnosť bez cieľa“ a stavia na hypotéze náhodných procesov v rámci evolúcie. Teleológia naopak je učenie o tom, že v živý prírode má všetko účel a cieľ. Je v protiklade s evolúciou – pozn. redakcie*). Preto sústava viery, ako teistická evolúcia, ktorá spája účelnosť s bezúčelnosťou je vo svojom zmysle protirečivá.

Záver

Doktríny stvorenia a evolúcie sú tak veľmi odlišné, že zmierenie je absolútne nemožné. Teistickí evolucionisti sa snažia integrovať tieto dve doktríny, hoci taký synkretizmus redukuje správu Biblie na bezvýznamnosť. Záver je nevyhnutný: Neexistuje podpora teistickej evolúcie v Biblii.

Tento článok bol prevzatý z ôsmej kapitoly „*The Consequences of Theistic Evolution*“ („Dôsledky teistickej evolúcie“) z knihy Prof. Dr. Wernera Gitta, *Did God use Evolution?* („Použil si Boh evolúciu?“), Chirstliche Literatur-Verbreitung e. V. Postfach 11 01 35 . 33661, Bielefeld, Germany. ■

Článok preložil s láskavým súhlasom autora,
Daniel Bán.

POZNÁMKA:

Prof. Dr. W. Gitt je známym kreacionistom a výňatok z jeho knihy „Použil Bůh evoluce?“ (české vydanie CLV, Bielefeld, 1988) je pre súčasnú generáciu zaiste výzvou. Autor článku sa prikláňa ku koncepcii „stvorenia mladej Zeme“ (to znamená, že Boh stvoril svet približne pred 10 000 rokmi) a navyše je oponentom teórie Veľkého tresku. Dnes tieto názory v kontexte modernej vedy sú otáznave a poskytujú zmysluplné protiargumenty (naš vesmír má nespochybiteľne vek približne 13,7 miliárd rokov a planéta Zem je stará 4,5 miliardy rokov, navyše zrodenie času a priestoru súčasná astrofyzika spoľahlivo lokalizuje do okamihu Big Bangu). Prof. W. Gitt, zdá sa, nenecháva nijaký priestor pre kompromisnú voľbu medzi stvorením a evolúciou. Veríme, že jeho článok vyvolá odozvu u čitateľov a pre následnú diskusiu formulujeme nasledovnú otázku:

Nemyslíte si, že človek pre osobné poznanie Boha a pochopenie jeho diela dostal dve knihy? Bibliu a prírodu. Naozaj sme presvedčení, že veriaci človek musí medzi evolúciou a tvorením Boha voľiť? Ak veríme, že Božia stvoriteľská moc umožňuje existenciu všetkého, potom nemôže byť evolučná teória legitímnym, ľudským pokusom porozumieť tomu, ako Boh našu existenciu pripravil?

Očakávame vašu reakciu!
Štefan Markuš

EVOLÚCIA A BOH

Darvinizmus: Vedecká teória alebo filozofia?

Na otázky ŠTEFANA MARKUŠA odpovedali:

Doc. RNDr. DRAHOSLAV VAJDA, CSc.

a **RNDr. PAVEL JAVORNICKÝ, CSc.**

RNDr. Pavel Javornický, CSc. (1932), hydrobiológ, do r. 1976 vedeckým pracovníkom na Hydrologickom ústave ČSAV v Prahe. Od r. 1976 kazateľom CB v ČR, t. č. na dôchodku. Autor kníh: *Psáno do prachu* (2000) a *Když se víra s vědou neháda* (2008).

Doc. RNDr. Dobroslav Vajda, CSc. (1941), vysokoškolský učiteľ fyziky na Žilinskej univerzite. Zaoberá sa fyzikou pevnej fázy. T. č. je riaditeľom OZ Solas a zodpovedným redaktorom časopisu rovnakého mena. Autor mnohých článkov o apologetike (www.solas.sk)

Kritici evolučnej teórie tvrdia, že svojou povahou nie je vedeckou teóriou, ale ideologickým konceptom (Karl Popper), pretože sa nedá sfalzifikovať. Ste presvedčení, že darvinizmus je viac ako nekompromisný filozofický naturalizmus?

D. Vajda: Darvinizmus je svojím rozsahom v súčasnosti vedúcou a všetko určujúcou paradigmou vo vede a v spoločnosti. Predstava vývoja, ako zmeny alebo niečoho nového, je hlboko implantovaná do mysle súčasného človeka a jeho myslenie prebieha podľa schémy: niečo sa vyvinulo, alebo niekto niekde niečo vyvinul, aj keď v skutočnosti ide o tvorivú činnosť inteligencie. Svojím obsahom darvinizmus, resp. *neodarvinizmus*, je v sekulárnom svete najrozšírenejšie učenie o vzniku sveta a vzniku života. Je to filozofický smer, ktorého základom je *naturalizmus*, podľa ktorého je príroda považovaná za jediné bytie, alebo za bytie natoľko základné, že všetky ostatné formy bytia môžu byť na ňu redukované a všetko existujúce je možné popísať prírodnými

zákonmi. Samotné tvrdenie: „Evolučná teória nie je vedeckou teóriou, ale ideologickým konceptom“ považujem za správne a stotožňujem sa s ním rovnako ako s tvrdením:

„Evolúcia je mýtus, o ktorom sa tvrdí, že je to vedecký fakt bez toho, aby bol čímkol'vek potvrdený“.

P. Javornický: Teorie vývoje živé prírody, podobne jako astrofyzikální teorie vzniku vesmíru a Země, se zabývají procesy, které proběhly v dávné minulosti, a nelze tedy na jejich podporu provádět ověřovací pokusy. Přirovnal bych to k soudu, je-li muž jsou předkládány pouze nepřímé důkazy a indicie a jen velmi málo důkazů přímých. Záleží na soudci, zda se podle nepřímých důkazů odváží vynést rozsudek. Evoluční teorie, včetně té Darwinovy nevznikly jako filozofické koncepty, ale jako pokusy vysvětlit nahromaděné množství fakt, jako např. existenci rostlin a živočichů, kteří již nežijí, ale zanechali své stopy – fosílie; dále nepopíratelnou příbuznost současných organismů s jejich vyhynulými předchůdci; nebo rozdílnost flory a fauny na některých kontinentech, zvláště v Austrálii atd. Evoluční výklady

mají mezery a slabá místa, ale lepší vědecké vysvětlení, které by je vyvrátilo, nebylo zatím nabídnuto.

Richard Dawkins vo svojej knihe Slepý hodinár (The Blind Watchmaker) hovorí, že „Darwin umožnil byť intelektuálne spokojným ateistom“. Myslíte si, že Darwinovo dielo O vzniku druhov prirodzeným výberom je naozaj strašidlom pre veriacich?

D. Vajda: Veriaci, v mojom ponímaní, je človek, ktorý uveril evanjeliu Ježiša Krista a súčasťou jeho viery je aj neochvejné presvedčenie o tom, že Biblia je neomylné a pravdivé Božie slovo. Ako tento svet prišiel do existencie, hovorí predovšetkým prvých jedenásť kapitol knihy Genezis. Takže pre biblického veriaceho (ospravedlneného vierou v Ježiša Krista a znovuzrodeného) Darwin a ani darvinizmus nie je žiadnym strašiakom. Pre neho je len dočasnou, smutnou epizódou ľudstva a najväčším prítomným klamom, v ktorom sa ľudstvo (ako celok) aktuálne nachádza.

P. Javornický: Každé racionálne

vysvetlení nějakého přírodního jevu je určitým testem víry a křesťaně se s ním musejí vyrovnávat. To platilo např. o Koperníkově heliocentrické teorii, nebo o důkazu katolického kněze Prokopa Diviše, že blesk není „posel Boží“, kterého zažehnáme rozsvícením svíce „hromničky“, ale že je zvládnutelným fyzikálním jevem. Což teprve o objevech moderní biochemie a medicíny. Vede to ovšem k tomu, že lidé jsou ve svém ateismu čím dále tím spokojenější. Přicházejí však chvíle a oblasti života, kdy i člověk vychovaný a ukolébáný ve své nevěře, jako by se dotkl Božího světa a lidské duše. Dobrou ilustrací takové události může být knížka známého psychiatra a sexuologa Miroslava Plzáka, *Kostky byly vrženy – Úvaha o lidské duši, jež by mohla být i nesmrtelná* (Praha, 2003).

Darwin bol vychovávaný v nábožnej, anglikánskej rodine a uvažoval dokonca o povolani knáza. Neskôr sa stal agnostikom a zanechal kresťanskú vieru. Myslíte si, že sa to stalo k vôli teórii, ktorú objavil?

D. Vajda: Myslím si, že poradie je obrátené. So svojou predstavou (učení) vyšiel na svet preto, lebo nemal žiadnu živú kresťanskú vieru.

P. Javornický: Darwin prešiel, ako každý mladý človek, myšlenkovými zápasy a zmenami. Ještě během své cesty kolem světa prý uvažoval, že se stane venkovským farárem, který bude mít přírodu jen jako svého „koníčka“. Byl i předtím dost nestálý, nedokončil ani studium medicíny ani teologie, z přírodních věd si vybíral jen, co ho zajímalo. Agnostikem (nepřesvědčeným ateistou) ho zřejmě utvořilo spíše intelektuální klima jeho doby v Anglii, než jeho vlastní teorie. Nemusím snad citovat celý známý závěr jeho knihy („Shledávám určitou velkolepost v tomto pohledu na život, jehož četné schopnosti byly původně vdechnuty Tvůrcem do několika málo forem...“). Přidám Darwinovo vyjádření pocitů, jež v něm vzbudily brazilské deštivé pralesy: „Není možné stvořit výstižnou myšlenku pro nadpozemské pocity zázraku, obdivu a oddanosti, které naplňují mysl.“

Americký biológ, Asa Gray, o výskumoch Darwina vyhlásil, že dokazujú „Božskú genialitu, ktorou potvrdzuje jednotu a rozmanitosť života“. Sám Darwin ku koncu svojho života nadobudol názor, že „človek môže byť horlivým teistom aj evolucionistom“. Aký je Váš názor? Vylučuje sa viera v Boha s evolucionizmom?

D. Vajda: Úplne jednoznačne: áno! Viera v Boha Biblie, viera v Boha Abraháma, Izáka a Jáкова sa nekompromisne vylučuje s evolucionizmom v akejkolvek jeho podobe a interpretácii.

P. Javornický: Citovaný Asa Gray bol Darwinovým priateľom a propagátorom, ale jedným z tých, kto neprijali čisté materialistický výklad vývoje života. Byli presvedčení, že nade všetím je Inteligence alebo priamo Bôh, ktorý riadi kroky evolučných zmien tak, jak je postupne odhaľuje veda. Tak otvorili ľuďom viericím v Boha možnosť chápať evolučný pohľad na svet a v porovnaní s biblickým svedectvom rozeznávať ve vývoji Boží metodu tvorby. Kresťan se musí ptát: Záleží na tom, abych bral tu a onu biblickou větu doslova, nebo abych nacházel Boží velikost i v širokých horizontech lidského poznání? „Pravověrní“ darwinisté přijímají ovšem nejen požadavek, aby přírodní vědy používaly pouze ověřitelné metody (metodický materialismus), ale rozšiřují ho na veškeré poznání (ontologický materialismus). Je však řada lidí, kteří sice první požadavek přijímají, ale zároveň uznávají, že existuje také metafyzická, tedy Boží oblast, kam metody přírodních věd nedosahují.

Vrátim sa k Dawkinsovi. Pri obrane darvinizmu – v knihe Sebecký gén (The Selfish Gene) – používa zaujímavý argument. Tvrdí, že „evolučná teória je asi taká pochybná, ako teória, že sa Zem otáča okolo Slnka“. Je takáto argumentácia dostatočná pre apologetiku vývojovej teórie?

D. Vajda: Nijaká argumentácia nie je dostatočná pre apologetiku vývojovej teórie. Nijakým spôsobom nemožno

obhájiť to, čo nefunguje, čo nie je pravda – najmä v oblasti vedy! Až do dnešných dní zástancovia evolúcie nepredložili ani jeden jediný vedecký dôkaz v jej prospech. Všetko, čo sa verejnosti predkladá, nie je nič iné ako tvrdenia typu: *evolúcia je nespochybniteľne dokázaná!* Avšak žiaden vedecký fakt v prospech evolúcie neexistuje! Požiadajte ktoréhokoľvek evolucionistu, nech vám taký dôkaz predloží. Ako bývalý evolucionista si dovoľujem tvrdiť, že to neurobí, lebo žiaden taký dôkaz nemá – a nemá ho preto, lebo neexistuje. Aj samotné tvrdenie R. Dawkinsa o tom svedčí. Je to nepodložené tvrdenie, typické v evolučnej rétorike. Podstata problémov evolúcie je v tom, že je predkladaná ako vedecká teória. Toto je však zároveň aj jej pasca – chytilo sa do nej nesmierne množstvo ľudí.

P. Javornický: Tento Dawkinsův výrok není vědecká argumentace, ale spíše vyznání jeho materialistické víry. Existuje však řada pozorování a dokladů, že se na Zemi skutečně odehrály podstatné změny v dlouhých časových rozmezích: existence planety po dobu asi 4,6 miliardy let a života na ní po dobu přibližně 2,6 miliardy let. Délka těchto období je se značnou přesností ověřitelná postupnou transformací radioaktivních prvků. Dnes žijící organismy tvoří necelé 1% těch, které se na Zemi vystřídalý a které vytvářejí velmi logickou vývojovou posloupnost, jež je bez evoluce těžko vysvětlitelná. Dále molekulární biologie našla v podstatě univerzální „zápis“ dědičnosti DNA ve všech organismech, vykazující rostoucí množství informací v postupu od jednoduchého ke složitějšímu. To ukazuje společný původ všeho živého. A je tu řada dalších dokladů. Nejsou bez mezer, lze je kritizovat, ale jako celek je evoluce velmi dobře dokladována.

Evolučná teória, aj vo svojej neodarvinovskej podobe, má vážnych kritikov nielen v náboženskom prostredí, ale aj v prostredí vedeckej komunity. Najčastejšie počujeme takto formulovanú výhradu: „Sme skeptickí voči tvrdeniu, že náhodné mutácie a prirodzený

výber dostačuje pre vysvetlenie komplexnosti života". Čo si myslíte o vzniku života na Zemi? Biblická správa nespochybniteľne hovorí o Stvoriteľovi. Mohol Boh použiť evolúciu ako metódu stvorenia?

D. Vajda: Ako Boh tento svet stvoril, dal nám to jasne vedieť vo svojom slove, v Biblii. V knihe Genesis je jasne uvedené, že všetky živé tvory stvoril podľa ich druhov – teda žiadna evolúcia. Niet o čom špekulovať!

P. Javornický: Již sám Darwin měl říci Asovi Grayovi: „*Nemohu uvěřit, že svět, jak jej vidíme, je výsledkem náhody; a přitom nemohu pohlížet na každou jednotlivou věc jako na výsledek konstrukce*“ (Janet Brownová, 2007). Podle téže autorky Darwinovi přejného životopisu, „*bylo problémem darwinismu, že změnil život na amorální chaos, aniž by poskytl jakýkoli důkaz božské autority nebo pocit cíle a plánu*.“ Asa Gray a jemu podobní „*vrátili teologii morální smysl a budoucí cíle, které vlastně Darwin odstranil*.“ Darwinova představa přírodního výběru z náhodných změn organismů je vlastně jen analogií umělé selekce, jakou provádějí šlechtitelé rostlin a zvířat. Ta je ovšem uvážená a cílená. Je nasnadě, že podobný plán musí být i za vznikem a úžasným rozvojem života. Velký Plánovač a Tvůrce ovšem zůstává lidským metodám výzkumu skrytý, zřejmě si nepřeje, aby byl vypočten a dokázán.

Zástancovia kreacionizmu tu namietajú, že ak Boh stvoril vesmír a všetko tvorstvo metódou evolúcie, potom zvolil najkrutejšiu metódu, akú si vieme predstaviť. Myslíte si, že Boh úmyselne nastolil krédo moci a práva a že silnejší môžu porážať slabých?

D. Vajda: Toto je nekorektná otázka, lebo v nej je už podsunutá predstava a predpoklad teistickej evolúcie, že Boh naštartoval existenciu, ale potom všetko nechal bežať spôsobmi evolúcie. Je irelevantná vzhľadom na predchádzajúce otázky.

P. Javornický: V prírode se děje mnohé, co považujeme za „kruté“.

Dnešní filmoví dokumentaristé přírody rádi ukazují lov a požírání kořisti dravci, jakési akční „adrenalinové“ příběhy. Na druhé straně je v přírodě mnoho krásy, harmonie a spolupráce mezi živočichy a dokonce i rostlinami. Ten, kdo obviňuje z krutosti svět stvořený evolučním postupem, si za chvíli dopřeje chutné masité jídlo, nezbytné pro jeho zdraví. Nebude nad talířem přemýšlet o pobíjení zvířat na jatkách a v drůbežárnách. Teologické vysvětlení, že smrt a zánik živých organismů byl nastartován až hříchem prvních lidí, neodpovídá skutečnosti, že smrt a vzájemné požírání tu byly už dávno před člověkem. Kam by se jinak poděly miliardy tvorů, kteří se i podle Bible hemžili ve vodách i na souši? A je také třeba vidět, že ne vždy zdánlivě silní vyhrávají v boji o život. Třeba i vás potrápily pouhým okem neviditelné salmonely či borrelie – a což teprve ty ubohé, samostatné existence neschopné zbytky buněk, zvané viry.

Problém Boha, zla a darvinizmu sa v postmodernom svete javí veľmi komplexným. Možno v tomto kontexte zmierniť základné pojmy evolúcie, ako náhoda, spontánnosť, mutácie a selekcia s biblickou doktrínou o ľudskej existencii?

D. Vajda: Otázke rozumiem tak, že sa pýtate na možnosť zosúladenia evolúcie a biblickej výpovede o stvorení. Nie, nijako to nie je možné, lebo biblická výpoveď a filozofická evolučná špekulácia sú si v úplnom diametrálnom rozpore. Také pokusy robia nejakí „náboženski“ ľudia, ale tieto dve učenia (učenie Biblie a učenie evolúcie) sú si v principiálnom protirečení. Evolúcia hovorí o náhode a Biblia hovorí o Božom pláne, zámere, ciele. Tu sa pýtam: Má veriaci človek problém s vysvetlením zla a jeho pôvodu? Je nemiestne dávať dohromady svätého Boha, zlo a darvinizmus ako veľmi komplexný problém. Boh sa nemení, je rovnaký včera, dnes a naveky. Je rovnaký aj v postmodernej dobe. Rovnako ani na Jeho správe o stvorení sa nič nemení a z tejto správy nie je možné nič ubrať alebo ju prekročiť – ani

v postmodernej dobe.

P. Javornický: Pak bychom museli starozákonní bohoslužbu s hekatombami živočišných obětí považovat za něco zlého. Starý i Nový zákon jasně rozlišují mezi smrtí zvířete a člověka (Gn 22, 12 –13; Mt 10, 31). Bůh svěruje člověku přírodu a máme se k ní chovat s úctou a moudře. Avšak označit účelné zabití zvířete za zlo je výplodem romantismu a v naší době „zelené spirituality“. Náhodnost v přírodních dějích, v evoluci i v našich životech nesporně existuje vedle zřetelného Projektu, jehož by nemohlo být dosaženo pouhou souhrou náhod. Vysvětlují si to spolu s fyzikem Van Tillem (viz Návrat domů 2004: 171n) tím, že Bůh dal nejen člověku, ale i ostatnímu stvoření vysokou míru svobody, kudy se bude k vytčenému cíli ubírat. Mnozí evolucionisté uznávají, že tím cílem byl myslící tvor – člověk. K otázce na počátek, proč a jak vznikl sám život: Věřím, že „na počátku bylo Slovo“; objevy zápisů DNA a RNA zajímavě dokládají, že na počátku musela být informace.

Molekulární biológovia v ostatnom čase objavili zložité informačné molekuly a dokonale mechanizmy (tzv. bakteriálny bičík) vo vnútri DNA a RNA molekúl, ktoré údajne bez vonkajšieho, inteligentného zásahu nemohli evolúciou vzniknúť. Čo si myslíte o koncepcii inteligentného plánu (Intelligent design)?

D. Vajda: Koncepcia inteligentného dizajnu (ID) je založená na vedeckých faktoch. Na objave zložitých a dokonalých bunecných mechanizmov (molekulárny bičík a iné mechanizmy), na objave informácii uloženej v DNA a RNA a iných vedeckých faktoch. Vychádza z poznatkov – a to odpovedá našej skúsenosti – že k vytvoreniu zložitých sústav, bohatých na informácie v samotnej bunke, je nutná plánovaná činnosť inteligencie. Analýzou objavených faktov v oblasti bunky sa v ID došlo k záveru, že vznik života nebol neriadenejším procesom. ID sa snaží pozorované vedecké fakty vysvetliť z pohľadu univerzálnej platnosti

pravidla o príčine a následku. O informácii sa všeobecne prijíma, že len inteligencia môže vytvoriť informáciu, že informácia nevzniká v hmote a že je len nosičom informácie.

Pôvod informácie je mimo hmoty. Keďže v bunke sa nachádza informácia, ukazuje to na skutočnosť, že za vznikom života stojí pôvodca tejto informácie. Cieľom ID je vysvetliť pôvod tejto informácie. Pritom ID zotrúva a chce stále zostať len a len na pôde vedy a interpretovať fakty len a len v rámci vedy – a to je ohraničenie a problém tohto konceptu. Kompletný svet totiž pozostáva zo sveta materiálneho a duchovného. Oba svety treba brať dohromady ako jeden celok. Materiálny svet je bez Boha nepochopiteľný. Svet je pochopiteľný len v Bohu. Aktuálne sympatické na ID je, že na základe analýzy vedeckých faktov nespochybiteľne poukazuje na to, že život nemohol vzniknúť cestami učenia darvinizmu (prírodný výber, náhoda, mutácie atď.). Darvinizmus nedokáže vysvetliť vznik a objavenie sa informácie v molekule DNA. To bol problém aj chemickej evolúcie (a jedného z jej autorov, Dean Kenyon-a). Chemická evolúcia padla na neschopnosti dať odpoveď na túto otázku. V koncepcii ID sa predkladajú vedecké argumenty, svedčiace o nefunkčnosti evolučného učenia.

P. Javornický: Objavy složitosti a komplexnosti života, jak je prináša nejen molekulární biologie a genetika, ale i biochemie a další oblasti výzkumu, prakticky ukončily Darwinův jednoduchý, ve své době geniální, výklad evoluce drobnými náhodnými změnami organismů. Evoluční paleontologové Gould a Eldredge již v r. 1977 navrhli, aby představa plynulého postupu změn (gradualismus) byla nahrazena principem „přerušované rovnováhy“, tedy sériemi stagnace a skoků. Ani tento pravděpodobnější model však neodpovídá na otázky, PROČ jde vývoj určitým směrem. To už přesahuje rámec přírodních věd a je to otázka filosofická. Někteří se vracejí k myšlenkám Francouze Lamarcka, který hledal v organismech životní sílu, „vis vitalis“, která je žene a směřuje ve vývoji. Koncept nazvaný Intelli-

gent Design je vlastně křesťanskou odezvou tohoto myšlení. Patří ovšem také do oblasti filozofického výkladu, ale je velmi logický a přijatelný.

Křesťania vo všeobecnosti neprijímajú nadšene správu o tom, že Homo sapiens sa mohol vyvinúť z opice. Židovsko-kresťanská kultúra sa dogmaticky hlási k biblickej výpovedi, že prvý človek nemal menej vyvinutého predchodcu. Problém zrejme súvisí s možnosťou chemickej evolúcie. Naše deti sa o tom učia v školách. Predstava, že prvá živá bunka, ktorá vo veľmi nevhodných podmienkach sa vyvinula do proteínov s enzymatickými aktivitami sa zdá veľmi nepravdepodobnou. Ste presvedčení, že pôvodcom života bol Boh – Stvoriteľ?

D. Vajda: Odpoveď si vyžaduje väčší priestor, lebo v otázke je otvorených niekoľko tém. Áno, som nespochybiteľne presvedčený, že pôvodcom života je Boh – Boh Biblie. Boh stvoril tento svet a je pôvodcom života. Biblickí veriaci nijakým spôsobom neprijímajú správu o tom, žeby sa človek z niečoho a z čohokoľvek vyvinul – teda žeby mal predchodcu. Biblický veriaci verí a prijíma, že Boh všetko živé stvoril podľa svojho druhu a aj človek bol stvorený tak, ako je to uvedené v prvej a druhej kapitole knihy Genezis. V zmysle toho, na čo sa pýtate, rozlišujem „kresťanov“ a Božie deti v zmysle podľa Ján 1, 12–13. V teologickej reči sa biblické pravdy nazývajú doktrínami. Dogmami sa označujú učenia, tvrdenia náboženských spoločenstiev, ktoré sa nezhodujú s biblickou pravdou (napr. dogma o nepoškvrnenom počatí a pod.). Vyhlásovať biblickú výpoveď o stvorení prvého človeka za dogmu, je, nazdávam sa, nemiestne a nekompatibilné so živou vierou v Boha. S predstavou chemickej evolúcie prišli autori, profesori Dean H. Kenyon a G. Steinman, v knihe *Biochemical Predestination (Biochemické predurčenie, 1969)*. D. Kenyon asi 5 rokov po vydaní knihy prišiel k záveru, že život nemohol vzniknúť

tak, ako to vo svojej knihe predložili. Odvolal svoje učenie o vzniku života cestou chemickej evolúcie. Jeho otvorené vyhlásenie o nemožnosti vzniku života chemickou evolúciou je prezentované na DVD nosiči *Odomykanie tajomstva života* so slovenským dabingom (www.ordo.sk). Snímku odvysielala aj Slovenská televízia. Zdrvivúca kritika možnosti chemickej evolúcie, ako cesty vzniku života, je rozpracovaná v knihe autorov Charles B. Thaxton, Walter L. Bradley, Roger L. Olson, *The Mystery of Life's Origin (Tajemstvo vzniku života, 1984)*. Je zarážajúce, že v učebniciach na rôznych stupňoch našej školskej sústavy sa evolučná teória spolu s chemickou evolúciou predkladá ako nespochybiteľne dokázané a pravdivé, pritom sú na svete už desaťročia fakty o tom, že tomu tak nie je. Darvinizmus dostal smrteľnú ranu *de facto* v roku 1953, keď J. Watson a F. Crick objavili v kyseline DNA genetický kód – a objavili mechanizmus uloženia a prenosu dedičnej informácie.

P. Javornický: „Človek se vyvinul z opice“ je spíše protidarwinovská sentence, než součást evoluční teorie. Té více odpovídá titul knihy antropologa Roberta Foleye *Humans Before Humanity (Lidé před lidskostí)*. Darwin a moderní biologie řadí člověka do systému živočichů mezi primáty, kam patří i opice a lidoopi. Naše těla se jim opravdu podobají. To ostatně vyjadřuje i Bible společným šestým „dnem“ stvoření suchozemských živočichů a lidí. L'. Fazekaš („Kozmetický“ kozmos, 2000, s. 37) k tomu poznamenává: „Tento záver nás oběrá o všetu nadutost“. *Sme spojení so zvieratami. Niečo v nás zostalo zvieracieho nielen v našej kostre, ale aj v našom divokom vnútri.*“ Je zvláštní, že spojitost nášho tela s živočíšným nás pohoršuje viac než lakonický posudek Bible: „človek, prach ze země“. Ovšem lidský mozek vytvářející vědomí, kladoucí otázky, schopný tvorby, vědomé lásky, svědomí, úcty a víry, tedy vlastně lidská DUŠE, mluví ještě o něčem jiném. Tady hledejme stvoření člověka „podle Božího obrazu“.

ONDREJ PRIŠTIAK

5. 4. 1931–2. 10. 2003

Na Dolnej zemi

Ondrej Prištiak, kazateľ cirkvi bratskej na Slovensku, sa narodil v Nyíregyháze v Maďarsku. Jeho rodičia Ondrej a Zuzana, rod. Školníková, boli členmi tamojšieho slovenského metodistického zboru, v ktorom bol v tom čase kazateľom J. O. Markuš. V čase 2. svetovej vojny, keď mal Ondrej desať rokov, zomrela mu matka a otec musel narukovať. Ondreja a jeho staršiu sestru Zuzanu vychovávala teta. Ťažké detstvo ovplyvnilo a urýchlilo Ondrejev vývoj, a preto už v čase dospievania začal vážne hľadať pravdu o svete a o sebe. Odpovede na svoje otázky našiel už ako pätnásťročný v osobe Pána Ježiša Krista.

Návrat do starej vlasti

Po skončení 2. svetovej vojny Slovensko ponúklo dolnozemským Slovákom presťahovanie na Slovensko. Väčšina členov slovenského metodistického zboru v Nyíregyháze sa v roku 1947 rozhodla presídlit' na Slovensko a usadila sa v Leviciach a ich okolí. Medzi nimi aj rodina Prištiakovcov. V roku 1950 sa levickí repatrianti pripojili k Jednote československej (dnes Cirkev bratská). Ondrej Prištiak sa po štúdiu na gymnáziu v Dolnom Kubíne a Leviciach rozhodol prihlásiť na evanjelickú teológiu v Bratislave. Po 1. ročníku musel po živých politických obvineniach zo školy odísť. Zamestnal sa v Strojárňach Tlmače ako projektant a popri zamestnaní vyštudoval priemyselnú školu.

V roku 1957 sa otvorila možnosť pokračovať v štúdiu teológie na Komenského evanjelickej teologicko-pedagogickej fakulte v Prahe. Nezaváhal a poslúchol Božie volanie. Počas štúdia sa v roku 1960 oženil s Lýdiou Ličkovou a hneď po svadbe manželia nastúpili na svoje prvé spoločné pôsobisko v Benátkach nad Jizerou. Vytvorili spolu harmonické manželstvo a rodinu, bez ktorej by jeho práca kazateľa nebola možná.

Služba

Štúdium teológie dokončil popri zamestnaní v roku 1962. V tom istom roku komunistický režim v Leviciach odňal tzv. štátny súhlas k duchovnej službe kazateľovi J. O. Markušovi. Prinútil ho odísť do dôchodku a pomocného kazateľa L. Fazekaša preložili do Benátok n. Jizerou a Ondrej Prištiak sa vracia domov a stáva sa kazateľom levického zboru. Okrem Levíc patrilo k nemu ešte deväť staníc v okolí. Veľký zbor potreboval dvoch kazateľov. Stalo sa tak až v roku 1968, keď sa uvoľnili spoločenské pomery a do Levíc sa vrátil kazateľ Fazekaš. Vytvorili spolu vzájomne sa dobre dopĺňajúci tandem. V roku 1969 zbor zažil veľké prebudenie. Desiatky mladých ľudí odovzdali svoj život Pánu Ježišovi. Pred zbor to postavilo nové úlohy.

V Leviciach pôsobil do roku 1988. V rokoch 1988–1992 bol kazateľom v Prešove. Vo svojej službe kládol dôraz na osobnú vieru v Pána Ježiša a budovanie vzájomných vzťahov v zbore a jeho rodinách. Spolu s manželkou sa venovali pastoračii a individuálnej pomoci jednotlivcom i rodinám. Jeho súčasníci naňho spomínajú ako na človeka, ktorý vo všetkých životných situáciách hľadal vedenie v Božom slove a učil sa spoliehať na moc a Božiu múdrosť. Dôchodok prežil v Leviciach. Počas neho sa aktívne zapájal do pastoračnej práce medzi dôchodcami. Ondrejovi a Lydke Prištiakovcom Pán Boh daroval päť detí: Zuzanu, Jána, Petra, Annu a Lýdiu.

Vítazný záver

V poslednom období života prešiel Ondrej Prištiak veľkou skúškou bolesti. Ako sám hovoril, iba pohľad na trpiaceho Pána Ježiša mu pomáhal niesť jeho vlastné utrpenie, ktoré prinášal Bohu ako modlitbu za spasenie svojej veľkej rodiny. Bol ale aj mužom nádeje, pretože už tu na zemi túžil žiť život v nádeji Božej slávy. Nádej sa zmenila v realitu 2. 10. 2003, keď došiel do víťazného cieľa. ■

Spomienka

Spomienky na ľudí, ktorých sme mali radi a Pán si ich spovolal do večnosti sú vždy spojené s protichodnými citmi. Na jednej strane je to láska, ktorú k nim prechováame, na strane druhej smútok, že neodvratne odišli. Kazateľ Ondrej Prištiak patrí v mojom živote medzi takýchto ľudí. Keď som začala pravidelne navštevovať bohoslužby cirkvi bratskej v Leviciach, zaujal ma tento vzácny človek svojím vľúdnyim úsmevom a srdečnými rozhovormi s ľuďmi rôzneho veku. To som ešte vôbec netušila, že Pán Boh má s nami svoj plán a určil nám cestu, ktorá ma zbližuje s jeho rodinou a ktorá pretrváva dodnes (v mojich názoroch, postojoch, citoch...) V čase, keď som sa stala prípravným členom levického zboru, poznala som v spoločenstve veľmi málo ľudí, pretože som vyrastala v katolíckej rodine. Preto som sa veľmi tešila, keď ma oslovil a privítal v zbere kazateľ Prištiak. Ponúkol mi aj s manželkou Lydkou možnosť stretávať sa spolu s ďalšími štyrmi sestrami na biblickej skupinke. Tu som sa zdokonaľovala nielen v poznávaní biblie, ale aj v otázkach praktického kresťanského života, ktoré mi pomáhali v osobnostnom a odbornom

raste. Naučila som sa, že láskavým, prirodzeným a nenúteným spôsobom možno ľudí v okolí najlepšie motivovať k čítaniu Božieho slova, k pomoci iným a k vlastnému seba-poznávaní. Môj život sa týmto poznaním veľmi zmenil. Spomínam si na naše stretnutia, naše laické výklady textov Písma, niekedy i úsmevné. Je obdivuhodné, že brat kazateľ mal vždy živý záujem o nás, o naše životy, trápenia a radosti. Pri našich modlitebných stíšeníach sme prežívali prítomnosť Ducha svätého. Bol to opäť on, ktorý na mňa kládol svoje ruky pri prijímaní za člena zboru a modlil sa za mňa. Prišli aj ťažké chvíle, keď ma premohla únava, beznádej, zlá finančná situácia. Pomocná ruka prišla práve z rodiny brata kazateľa. U nich som našla miesto, kde som si mohla poplakat', vyrozprávať sa a vyliat' svoje vnútro. V tomto všetkom sú mi vzorom a chcela by som ich v tom s Božou pomocou nasledovať.

A ešte niečo na záver. Na našich modlitebných stretnutiach sme sa učili tzv. zlaté texty naspamäť a viem ich dodnes. V spomienke na tohto významného človeka, ktorého som nikdy nepočula sťažovať sa (aj keď ho sužovala ťažká choroba), ma najviac oslovil tento: „*Ale ovocím Ducha je láska, radosť, pokoj, zhovievavosť, dobrota, dobrotivosť, vernosť, krotkosť a zdržanlivosť* ...“ (G 5, 2) Vďaka ti, náš Nebeský Otče, za tohto vzácného človeka!

Magdaléna Baranová, Levice

Spoločne s Ondrejom

S Ondrejom Prištiakom som sa zoznámil v roku 1950 na teologickej fakulte v Bratislave. Ja som končil a on začínal. Ondrej tam bol však len jeden rok, lebo komunisti obvinili jeho otca, že je kulak, a tak synovi nedovolili študovať. Neskôr študoval teológiu v Prahe s tým, že bol súčasne kazateľom v Benátkach n. Jizerou. Ja som bol kazateľom v Leviciach, no zneapáčil som sa komunistom, tak ma preložili do Benátok n. Jizerou a Ondreja do Levíc. Po sovietskom vpáde do Československa (1968) som bol rehabilitovaný a smel som sa vrátiť k Ondrejovi do Levíc, kde sme potom strávili dvadsať rokov spoločnej služby.

V roku 1969 sme zažili hádam najkrajšie zážitky celého nášho života. Na Hrbe sme mali pod nejakým turistickým názvom pobyt mládeže, na ktorom sme robili aj turistiku, ale najmä sme viedli mladých ľudí k obráteniu. Jeden-dva dni sa nič nedialo, ale na tretí deň niektorí uverili a vydali o tom svedectvo. Potom to už išlo. Štvrtý deň a ďalšie bolo toľko svedectiev, že sme šli spať až po polnoci. Bola to Božia milosť, lebo sme sa ani nepamätali, že by sme boli niekedy tak málo pripravení na službu ako práve vtedy. Prebudenie sa prenieslo aj do zboru, takže sme museli vytvoriť modlitebné a vzdelávacie krúžky mládeže, tvoriť zásady a pravidlá kresťanského života atď.

V zbere sme boli teda dvaja kazatelia, ale nebolo to

rozdelené na vedúceho a pomocného kazateľa. Rozdelili sme si zbor na Levice a okolité stanice a jeden rok mal jeden na starosti zbor v meste a druhý stanice a druhý rok to bolo opačne. Spomínam si, že nejaký čas po začiatku našej spolupráce sa bratislavskí bratia začali zaujímať o to, či sa ešte nehádame. Nehádali sme sa, a to nielen po roku, ale ani po dvadsiatich. Bola to len milosť, ale my sme sa skutočne nehádali. Ondrej mal od Pána pastoračné obdarovanie a vedel s ľuďmi dôverne a starostlivo hovoriť, ja som bol obdarovaný kazateľsky a navzájom sme sa dopĺňali. Nevytvorili sme „duel, ale duet“ a bolo to krajšie ako sólo. Pri „stavebnom prebudení“ sme sa zase my, kazatelia, striedali v starostlivosti o zbor a stavbu. Boli to krásne časy, keď brigádnici z iných zborov pracovali od rána do podvečera a naši členovia od podvečera do noci. Tak vzniklo pekné dielo, nad ktorým žasol aj tajomník komunistického strany: „*To je strašná hávď, tá Cirkev bratská. Žiadali kostol pre päťsto ľudí, my sme im dali štyristo a vojde sa tam tisíc*“.

Po troch rokoch (1988) sa Ondrej stal kazateľom v Prešove a pôsobil tam štyri roky. Z východu sa vrátil s narušeným zdravím. Ja som sa medzitým stal predsedom Rady CB, takže som sa už len mohol prizerať, ako mu pomaly unikajú sily, až kým si ho Pán nepovolal k sebe. Spolupráca s ním mi zostane žiarivým obdobím môjho života, v ktorom som sa naučil, že rôznosť síce môže viesť k sporom, ale môže vytvoriť aj harmonický dvojspev.

Ludovít Fazekaš, Levice

Členovia nitrianskeho zboru (stojaci) na slávnostných bohoslužbách v Leviciach

DVANÁŠTROČNÁ NEDEĽA

Text a foto:
BOHUSLAV PIATKO

Celkom obyčajná slnečná aprílová nedeľa. 19. deň tohto jarného mesiaca, známeho premenlivým počasím. Na bohoslužby do Levíc zbehnem s manželkou zvyčajne z chalupy, ktorú máme neďaleko. V ten deň som však sadal do auta v Bratislave a mieril do Levíc. Chcel som osobne prežiť záver nedele, ktorá sa začala pred vyše dvanástimi rokmi – v nedeľu 12. januára 1997.

Najdlhšia nedeľa, akú si človek vie predstaviť. Keď teda, aspoň obrazne, vtesnáme tých dvanásť rokov do jedného nedeľného dňa tak:

Ráno

12. januára 1997 vysielal levický zbor Pavla Čecha, Jozefa Pápaya a amerického misionára Keitha Huntera s rodinou do priekopníckej práce zvestovania evanjelia v Nitre s týmito slovami:

Pavol, Jozef a Keith!

My, zbor Cirkvi bratskej v Leviciach, z poslušnosti voči Veľkému poslaniu nášho vzkrieseného Spasiteľa a Pána Ježiša Krista, ktorý nás poslal, aby sme išli a činili učeníkmi všetky národy a z poslušnosti voči poslaniu, ktoré sme my a naši otcovia prijali, aby sme prišli a šíрили Božie Kráľovstvo v tomto kraji, vás teraz posielame ako svoje údy naplniť túto našu úlohu a ustanoviť Cirkev bratskú v Nitre. Zaväzujeme sa za vás a túto našu prácu verne modliť a za každých okolností vás zo všetkých síl podporovať. Robíme tak v dôvere Tomu, ktorému je daná všetka moc na nebi aj na zemi. Tak nech nám pomáha trojjediný Boh, Otec, Syn a Duch Svätý, v ktorého veríme a ktorému slúžime až do Jeho slávneho návratu! Amen.

Na „Projekt Nitra“ spomína levický kazateľ Štefan Evin:

27. januára 1996 som v Banskej Bystrici prvýkrát počul od Pavla Čecha a Jozefa Pápaya o Projekte Nitra – to som ešte žil v Bardejove. Bolo to jedno zo stretnutí ľudí, ktorí v našich cirkevných spoločenstvách v tých časoch vážne premýšľali nad evanjelizáciou a zakladaním nových zborov. Naše porady organizovala Rada CB a s veľkým odhodlaním ich viedol najmä Ondrej Garaj. Pavol a Jozef, dvaja mladí, vtedy ešte slobodní začínajúci misionári, mali už projekt aj písomne spracovaný – vznikol v ich domácom zbore Leviciach v rokoch 1994–1995. V úvode „projektu Nitra“ ako jeho hlavný motív bolo uvedené toto: ➤

„Našou víziou je zasiahnuť mesto Nitra pre Ježiša Krista prostredníctvom početných evanjelizačných aktivít, ktoré budú viesť k založeniu nového evanjelického zboru do roku 2000.“

Deň

Niekedy sa to stáva. Jedno sú ľudské plány a druhé vôľa toho, ktorý ich požehnáva a ktorý má s nami svoje plány. Život ukázal, že nedeľa plánovaná na tri roky bola krátka. Stromček bol prislabý, neniesol by asi dobré ovocie. Čas na dozretie Pán Boh predĺžil na štvornásobok. Štyrikrát dlhšiu cestu prešli levickí misionári Pavol Čech a Jozef Pápay v Nitre, než na akú sa chystali.

My starší poznáme z predchádzajúceho režimu to pomenovanie – hovorilo sa im pracovné nedele. Ani roky tejto symbolickej levicko-nitrianskej nedele neboli pre aktérov rokmi oddychu. Naopak, boli to roky pracovného nasadenia, služieb, naplnených i nenaplnených nádejí a túžob, mravenčej misionárskej práce. Roky modlitieb. Ale nedeľa je a vždy bude aj dňom sviatočným.

Štefan Evin:

„Už o dva týždne nato (rozumej po presťahovaní Jozefa a Pavla do Nitry) sa ľudia z levického zboru (2 autobusy) zapojili do rozdávania evanjelizačných letákov takmer po celej Nitre. V lete toho istého roku bola na sídlisku Klokočina stanová evanjelizácia. A potom v priebehu ďalších rokov nasledovali rôzne krátkodobé aj dlhodobé aktivity a programy: výchovno-vzdelávacie prednášky, anglické jazykové kluby, ručné práce a stretnutia žien, mikulášske a iné programy pre handicapované deti, letné zážitkové tábory pre teenagerov, týždeň o spiritualite, Letom biblickým svetom, kresťanský kalendár 2000 do každej rodiny, kluby Quo Vadis a iné. Stovky ľudí z Nitry a okolia sa zúčastnili letných táborov Dovoľenka s angličtinou (doteraz 14 táborov). Pri nich obetavo pomáhal družobný zbor z Napperville (Illinois, USA). Okrem misionára Keitha Huntera v Nitre pôsobil dva roky Don Oleson s manželkou Luen a štyri roky rodina Pattersonovcov. Pomoc a nasadenie týchto zrelých kresťanov boli veľmi užitočné, najmä keď v októbri 2000 začali aj verejné bohoslužby – v prenájatých priestoroch nového evanjelického kostola. Keď pomerne v krátkom čase všetci zahraniční spolupracovníci z Nitry odišli a tím spolupracovníkov sa dramaticky zmenšil, celý projekt sa mohol zdať ohrozený, ba neúspešný. Už bolo dávno po roku 2000 – a nový zbor nikde. Naša levická nadočkavosť a nespokojnosť, ktorá sa niekedy prejavovala aj zaobalenými výčitkami, však neotriasla prvotným presvedčením kazateľa Pavla Čecha, že v Nitre má zmysel pokračovať v zvestovaní evanjelia ľuďom, ktorí nepoznajú Spasiteľa Ježiša Krista. Pavlova a Jozefova vernosť a vytrvalosť je obdivuhodná. Božia vernosť je však neprekonatelné vyššia. Povolal si do Nitry novú generáciu spolupracovníkov z Levíc a postupne začali pribúdať aj znovuzrodení ľudia, ktorí sa ujímajú služby. Jedna rodina prišla do zboru napríklad na základe prezentácie spoločenstva a evanjelia na webovej stránke (www.cbnr.sk).“ ➤

DVE OTÁZKY KAZATEĽOVI ŠTEFANOVI EVINOVI:

Nitrančania sa osamostatňujú.

Je to pre levický zbor strata, alebo úspech?

Pre osamostatnenie nitrianskeho spoločenstva sa určite nedá použiť slovo strata. Aj úspech je háklivé slovo, preto radšej hovorím o krásnej duchovnej skúsenosti. Je to milostivo naplnená niekoľ'koročná túžba, mnohé modlitby, prostriedky a práca, ku ktorej náš zbor a konkrétnych ľudí povolal Pán Ježiš. S využitím analógie môžeme hovoriť, že ovocím kresťanského zboru by mali byť ďalšie zbory, tak ako ovocím života kresťana by mali byť ďalší kresťania. Tešíme sa z toho, že Božie dielo v Nitre dozrelo do tejto podoby.

Čo to znamená osobne pre teba?

Môj neobyčajný duchovný zážitok je v tom, že som tiež mohol byť pri tom. Boh mi dovolil sledovať jeho úžasnú prácu v Nitre. Vtedy, keď bol projekt ešte len na papieri – pred 13 rokmi som nič z toho netušil, no vždy som chcel byť tam, kde Boh koná. Z Božej milosti som zažil prvé verejné bohoslužby v Nitre, viedol tam bohoslužby a kázal, roky som pomáhal Pavlovi Čechovi a dával si pomáhať od neho a v posledných dňoch sa zúčastňoval celého procesu vzniku nového zboru. Nevieť presne, kedy na to dozrie Boží čas, ale teším sa na podobnú skúsenosť v Trnave. ■

Nitriansky kazateľ Pavol Čech

▲
Členovia staršovstva materského
levického zboru žehnajú starších
nitrianskeho zboru počas modlitby
kazateľa Ľudovíta Fazekaša.

Kazateľ Štefan Evin
predstavuje členov staršovstva.
➤➤

Na slávnostných bohoslužbách
slúžila hudobná skupina z Nitry.
(Vľavo misionár Jozef Pápay).
▼

Večer

Po dvanástich rokoch, teda v nedeľu 19. apríla 2009 pribudla k Levičanom skupina ľudí z Nitry. A bohoslužby sa začali slovami kazateľa Štefana Evina: „*Chceme si dnes pripomenúť, ako sa projekt Nitra začal vytvárať v našej mysli, pripomenúť prvé kroky našich misionárov, ktorí na dnešné bohoslužby priviedli členov nového samostatného misijného zboru v Nitre, ktorý vzniká od 1. mája 2009. Tomu budeme venovať dnešnú bohoslužbu. Chceme vysloviť našu vďačnosť a naše prosby pred Pánom cirkvi, ktorý je večný a ktorý sa o svoju cirkev stará.*“

„V marci 2009 požiadalo levické staršovstvo Radu Cirkvi bratskej o zriadenie misijného zboru v Nitre od 1. mája. Rada súhlasila s touto žiadosťou a pre tento zbor vymenovala troch starších a kazateľa. Tento projekt – teda hlásanie evanjelia v Nitre sa tak dostáva do ďalšej etapy. Prosíme, všimajte si ho, ďakujte Bohu za neho, podporujte ho a proste, aby Pán Cirkvi pridával zachránených!“

Nedeľa 19. apríla bola úplne iná, ako tá januárová pred dvanástimi rokmi, keď dvaja mladí Levičania a americký misionár odchádzali zvestovať evanjelium do Nitry. V túto aprílovú nedeľu odchádzali z Levíc po radostných bohoslužbách (a výdatnom obede) Nitrančania, členovia samostatného misijného zboru. A Levičania, ktorí ho pred dvanástimi rokmi odchádzali zakladať, išli domov – do Nitry. Nebol som pri ich prvom odchode. No som rád, že som bol pri tomto druhom. Seriál Dialógu, v ktorom sme predstavovali zbory trval takmer jeden a pol roka. Vlastne sme ho ukončili v minulom čísle. Pán Boh ukázal, že aj naše plány sú len ľudské. Pridal Cirkvi bratskej ešte jeden zbor. A to je aj pre nás v redakcii povzbudením – žiaden seriál na ceste, ktorú pre nás má Pán Boh, sa nekončí vtedy, keď si myslíme, že by sa mal skončiť. Keď sme už možno aj trochu unavení a možno s úľavou hľadáme na blížiaci sa posledný diel. Vznik samostatného misijného zboru je dôkazom a pre mňa osobne svedectvom o neutechajúcom a nekončiacom Božom pôsobení v našich životoch, kde každý náš krok má zmysel. Aj keď to hneď nevidno, ale každé ovocie dozrie, ak je to vôľa Božia. Aj preto som túto reportáž nazval tak, ako som ju nazval: *Dvanásťročná nedeľa.* ■

Na slávnostnej bohoslužbe nevystupovali len zakladatelia nového zboru. Keďže ide o misijný zbor, TOMÁŠ HENŽEL pozval na pódium jedného z tých, ktorých Pán Boh v Nitre oslovil – **MICHALA ŠIROKÉHO**.

M. Široký: Za to, že som tu, ďakujem mojej manželke Mirke a jej priateľke Ivanke. Moja manželka, vlastne to ešte nebola moja manželka, sa dostala do akejsi depresie, ktorá občas príde na človeka. Napríklad, keď skončí školy a pred sebou má celý život a zrazu nevie, čo so sebou, všetko je otvorené. Sú ľudia, ktorých to vôbec netrápi, tešia sa na to, čo bude. Mirka taká nebola. Hľadala zmysel budúceho, trápila sa tak, že sa to s ňou nedalo takmer vydržať. Mal som vtedy nejakých 20 rokov. Jej kamarátka Ivanka poznala Paľa (Čecha) a navrhla nejaké stretnutie. Tak som povedal Mirke – Pavol je kazateľ, skús tam ísť, môžem ísť s tebou, veď zabíť nás to nezabije, no hádam ti to pomôže. A tak sme tam začali chodiť s tým, že buď si z toho dačo zoberieme, alebo nie. Proste, tam len tak budeme chodiť. Lenže, to sa nedalo. Nedá sa do takéhoto spoločenstva chodiť len tak. Buď tam chodíte a ste s nimi, alebo tam netreba chodiť. Buď ste kresťan, alebo nie ste kresťan. Neexistuje niečo medzi tým. Mirku to chytilo prvú, mňa až neskôr. Jednoducho sme zistili, že to je naša cesta.

T. Henžel: *Ako ťa to chytilo? Čo to vlastne bolo?*

M. Široký: Pre chlapa je ťažké o tom hovoriť, ale videl som na Mirke, že sa stávala akousi zodpovednejšou, bolo na nej vidno zmenu. Chcela preberať na seba ďalšie a ďalšie úlohy a stále sa mi prihovárala, že som dobrý človek, že nevadí, keď som stále nahnevaný a kričím... ale že som dobrý človek, len o tom neviem. My sme obidvaja pochádzali z kresťanských katolíckych rodín, vedeli sme dačo o Biblii, ale nebolo to nič naozajstné. Až Mirka to začala pociťovať, že treba trochu viac, že je to iné, keď je Boh s ňou každý deň, že keď má problém, tak sa s ním môže porozprávať, jednoducho mu odovzdať svoj život. Ja som to pochopil až neskôr. Mal som strach o svoje deti, o svoju rodinu, najmä pri mojej staršej dcére som pochopil, že to nevyriešim sám, že nedokážem ochrániť všetko to, čo mám rád. Jednoducho, že na to sám svojimi vlastnými silami nestačím.

T. Henžel: *Plánuješ sa stať členom Cirkvi bratskej. Čo ti poznanie Boha prinieslo a prináša do života?*

M. Široký: Ťažká otázka, na ktorú nemám jednoznačnú a jednoduchú odpoveď. – Nikdy som k nijakým iným ľuďom necítil, že sú mojou rodinou. Teraz to cítim... asi tak...

„Jemu, ktorý nás miluje, ktorý nás svojou krvou oslobodil od našich hriechov a urobil kráľovstvom, kňazmi, svojmu Bohu a Otcovi. Jemu sláva a vláda na veky vekov! Amen.“
(Zj 1, 5b-6a)

ZASTAVENIE PRI TÉME VŠEOBECNÉHO KŇAZSTVA

JÚLIUS STUPKA

(Autor je kazateľom Bratskej
jednoty baptistov vo Vavrišove.)

Zamyslime sa krátko, akú hodnotu a význam má pre život zborového spoločenstva všeobecné kňazstvo. Skúsme si predstaviť cirkevný zbor ako spoločenstvo ľudí, kde majú všetci hodnotu kráľov a kňazov. Hodnota vlastnia a spoločne ju nosia ako nezaslúžené privilegium. Bol to jeden z prvých stimulov ich nového života: „Oslobodil nás od našich hriechov a urobil kráľovstvom, kňazmi svojmu Bohu...“ Všetci sme vošli jednými dverami do prostredia, v ktorom nás povýšil na najvyššiu možnú úroveň a daroval nám rovnosť. Medzi nami, z Božej vôle, nežijú uprednostnení, ani zanedbávaní ľudia. Všetci sme dostali jednotné a rovnaké ocenenie. Podstatu Kristovho diela, s nami a pre nás, máme rešpektovať s plnou vážnosťou, aby sme vždy našli dôvod a boli pohotoví v zboroch ozdravovať spoločné nažívanie. Pretože, po spôsobe sveta, sa ukráda aj medzi nás zatriedovanie ľudí a ich unáhlené vyhodnocovanie, čo sa veľmi často ponáša na zakázané súdenie.

Uvažujeme: O čo ľahšie nám padne prijať iného človeka, keď budeme rešpektovať dielo, ktoré už pri ňom vykonal Kristus? Naviažeme sa na dielo, ktoré začal Kristus. Náš pohľad sa rozšíri a začneme človeka spoznávať Božími očami. Skúsenosť, ktorú získame nás presvedčí, že už nikdy nebudeme u bratov a sestier zľahčovať a prehliadať dielo Pána Ježiša Krista.

Ľudstvo sa od nepamäti snaží žiť a uzákoniť medzi sebou rovnosť. Robí tak pokojnou, uvážlivou cestou, ale niekedy aj násilne, lebo veľkou túžbou človeka je vniesť do spoločného života slobodu, rovnosť a bratstvo. Nedarí sa to. Ale to, čo urobil Kristus, za nás a pre nás, je vydaté dielo: „Svojou krvou nás oslobodil od našich hriechov a urobil kráľovstvom, kňazmi svojmu Bohu...“ Zrovnoprávnil nás.

Túto výsadu potrebujeme umiestniť na čelné miesta našich modlitební, nech nám je stále na očiach, aby sme sa zodpovedne, srdcom, stále znova opierali o dielo Pána Ježiša Krista. Platí rovnako pre každého vykúpeného človeka. Potrebujeme to menovite vtedy, keď sa nám v zbore nedarí žiť rovnosť a to biblické: „...v pokore majte jedni druhých za vyšších od seba!“ (Fil 2, 3b) Poznáme sa, ako sme telesne zrastení s túžbou po svojom prvenstve. Dokonca svojou užitočnosťou v Božom kráľovstve viažeme

s podmienkou, aby si nás iní všimli a ocenili. Chceme byť prví, pocty a uprednostnenie, to naozaj milujeme.

Zopakujeme si, že našu prirodzenú túžbu po prvenstve už naplnil Boh – urobil nás kráľmi a kňazmi – prvými. Nie je to z nás, je to dar Boží; „...nie zo skutkov, aby sa nikto nechváľil. Ved' sme jeho dielo“ (Ef 2, 9-10a). Alebo: „- Nemýľte sa, bratia moji milovaní!“ hovorí apoštol Jakub a pokračuje: „Len dobrý údel a len dokonalý dar pochádza zhora od Otca svetiel, ... Zo svojej vôle splodil nás slovom pravdy, aby sme boli akousi prvotinou jeho stvorenia“ (Jak 1, 16-18). Plnosť a hodnotu života sme dostali darom.

Privilegium, o ktorom uvažujeme sa však pod pôsobením Svätého Ducha mení na zodpovednosť. Kráľovskú a kňazskú hodnotu so všetkým obdarovaním dávame k dispozícii v prospech bratov a sestier, s ktorými v zbore žijeme. Neľúbime sa sami sebe a netúžime po prvenstve, ale hľadáme to, čo je dobré aj pre iných. Apoštol Peter používa pre zdôraznenie tejto zodpovednosti obraz stavby: „Aj vy sami ako živé kamene budujte sa na duchovný dom, sväté kňazstvo, aby ste prinášali duchovné obete príjemné Bohu skrze Ježiša Krista.“ (1Pt 2, 5) Zbor je duchovný dom, kde spoločne nažívajú a dorastajú do duchovnej zrelosti všetci bratia a sestry. Znakom ich zrelosti je prinášanie duchovných obetí príjemných Bohu. Spomenieme si určite na tucet prípadov, keď sme službu a obetavosť v zbore redukovali. Prijímali sme ju len vtedy, keď bola príjemná pre nás. Duchovné obete však presahujú ego človeka, prinášame ich, aby boli príjemné nášmu Bohu. Dáva nám to neraz zabráť, lebo sa musí lámať naše ja. Sebazapieranie bolí. Ale, bol to Pánov zámer, preto nás urobil kráľovstvom a kňazmi svojmu Bohu a Otcovi. Bude nám vždy aktuálne pripomínať, že v živote vykúpených ľudí ide o viac ako o sebaaprezentáciu. Na to hľadáme, čo je hore, hľadáme veci, ktoré sú hore, to budúcce hľadáme.

Zo skúsenosti môžeme potvrdiť, že osvieženie ducha, vnútornú obrodu a vzrušujúce prekvapenia sme zažívali vždy vtedy, keď sme sa v službe stratili, úplne zabudli na seba a konali sme to, čo je dobré a užitočné ľuďom. (Tit 3, 8b) Takto sa prejavila Božia sláva medzi nami, lebo naša obeť sa stala duchovnou obeťou, príjemnou Bohu, skrze Ježiša Krista. ■

Jemu sláva a vláda na veky vekov! Amen.“

SYN ČLOVEKA PRIŠIEL HĽADAŤ A SPASIŤ TO, ČO BOLO ZAHYNULO,
ALE ABSOLÚTNE VYLÚČIL ZO SVOJHO PROGRAMU SPASENIE ŠTÁTU.

SLÁVA A ČEŠŤ

EMIL KOMÁRIK

(Autor je vysokoškolský pedagóg
a v minulom storočí bol aj podpred-
sedom KDH pre zahraničnú politiku)

*„Do Nového Jeruzalema nevstúpi nič nečisté a nikto
kto pácha ohavnosť. Vojdú tam len tí, ktorí sú zapísaní
v knihe Baránkovej. A vnesú doň slávu a češť národov.
Králi zeme ta vnesú svoju češť a slávu.“*

Keď čítam tieto slová v poslednej kapitole Biblie, sa vždy len smutne pousmejem nad predstavou, akú slávu a češť by tak mohli vnieŤ do večnosti vládcovia Slovenska a aká sláva a češť nášho národa by mohla mať taký lesk, že by mohla zdobiť Nový Jeruzalem.

Spomínam si na jeden komentár k prezidentskej kampani o tom, ako zlyhávali naši vládcovia v krízach. Jeden ušiel z krajiny pred Nemcami a o desať rokov potom vydal krajinu komunistom. Druhý dovolil vyviezť z krajiny desaťtisíce občanov a nikdy ani neprejavil záujem o to, čo sa s nimi deje. Tretí nechal vraždiť nevinných ľudí a štvrtý podpísal súhlas s okupáciou krajiny. Ostatní, azda až na jedného, ktorý dokázal dôstojne vzdorovať organizovanému ponižovaniu, neurobili nič, čo by malo hodnotu pre večnosť. Vládcovia nie sú ozdobou, slávou a ct'ou tejto krajiny.

Národ vo večnosti?

A potom si uvedomím, že kľúčové slová textu Zjavenia nie sú sláva a národ, ale že vojdú iba tí, čo sú zapísaní v Knihe a nevojde nič nečisté. Nevieť prečo, ale i mne sa stáva, že rozmýšľam o štáte ako o niečom, čo žije ako samostatná bytosť. Potom si však uvedomím, že to nie je pravda, že štát nie je obluda, Leviatan, ako ho nazval Thomas Hobbes, ale že národ a štát tvoríme všetci, každý z nás sám a každý dohromady s druhými. A keďže slávu národa nevnesú do večnosti vrahovia, zlodeji, klamári a podvodníci, ani úplatní sudcovia a chamtiví úradníci, nech už majú akékoľvek funkcie v štátnej správe, lebo oni

tam nevstúpia, je jasné, že ak sa sláva národa má vo večnosti zaskviť, musí ju tam vnieŤ Boží ľud, tí ktorí oprali svoje rúcha v krvi Baránkovej.

A aby to nebolo také jednoduché, vnieŤ možno iba to, čo je vytvorené. Sláva a češť je leskom a ozdobou činov. Takže slávu a češť národov musí Boží ľud najskôr vytvoriť, aby mal čo vnieŤ do večnosti.

Vzťahový rámec národa a štátu poskytuje isté osobitné príležitosti na to, aby sa národ a jeho vládcovia zaskveli alebo zhrešili.

Duchovné rozmery politiky

Možno by sme bez nároku na úplnosť mohli zdôrazniť aspoň štyri aspekty politiky, ktoré majú duchovný rozmer. Prvým z nich je správcovstvo, druhým spravodlivosť, tretím je znečistenie zeme a štvrtým prorocká služba.

Správcovstvo

Starý Izrael vydržal stáročia bez vojvodcov a kráľov, ale správa miest a obcí fungovala nepretržite. Mojžiš pri obnovení zmluvy v Moabsku oslovuje národ slovami: „Vý všetci stojíte dnes pred Hospodinom, svojím Bohom, náčelníci vašich kmeňov, vaši starší, vaši hodnostári, všetci muži Izraela, vaše deti, vaše ženy aj cudzinec, ktorý je v tvojom tábore.“ (Dt 29, 9–10). A v Jozuovi (8, 33) čítame, že pri obetovaní na vrchoch Ebal a Garizim „celý Izrael, jeho starší, úradníci a sudcovia stáli po oboch stranách archy oproti léviiovským kňazom, ktorí niesli archu Hospodinovej zmluvy. Stáli tam cudzinci, takisto ako aj domáci.“ Izraelský národ nečakal a nespoliehal sa, ➤

ako to robíme my, že správu vecí verejných zabezpečia amorejskí, kanaánski a jebuzejskí odborníci.

Spravodlivosť

Druhým rozmerom štátu, ktorý má duchovnú hodnotu, je spravodlivosť, a to v oboch významoch toho slova. Najskôr ide o spravodlivosť, ktorá mala tradičný názov právossúdie, čiže nastoľovanie spravodlivosti. Teda prijímanie spravodlivých zákonov, odhaľovanie zločinov a ich trestanie, ochranu nevinných a zadosťučinenie obetiam.

Druhým rozmerom spravodlivosti je osobná statočnosť tých, ktorí majú moc, a to najmä pri rozdeľovaní nedostatkových zdrojov. T. G. Masaryk svojho času povedal, že sú dve politické cnosti: *nebát sa a nekradnúť*. Písmo pripomína ešte tretiu: *byť nestranný*. Strach núti ustúpiť nátlaku mocných, chamtivosť núti ustúpiť zvädzaniu bohatstva a nezaslúžené uprednostňovanie, dnes nazývané mafia, je často vyvolávané priateľskými a príbuzenskými zväzkami a vôbec tým, že jedni sú nám sympatickejší ako iní. Nestrannosť je asi najťažšou cnosťou, lebo vládca akokoľvek maličký, hoci len starosta malej dedinky, musí často dať jednému niečo, o čo sa uchádzajú viacerí. Prijat' človeka do zamestnania, zadať zákazku na postavenie kanalizácie a podobne. A pokúšenie uprednostniť toho, kto je srdcu a peňaženke najbližší, je veľmi veľké.

Znečistenie zeme

Dnes už takmer zabúdame na dôrazné upozornenie Písma, že zlo znečisťuje a poškvrňuje zem a že toto duchovné znečistenie sa prenáša na ďalšie generácie a má možno horšie dôsledky ako globálne otepľovanie. Ezdráš sa po návrate zo zajatia modlí: *Čo ti však, náš Bože, po tom všetkom povedať? Veď sme opustili svoje prikázania, ktoré si nám dal prostredníctvom svojich služobníkov, prorokov, keď si povedal: Krajina, do ktorej idete, aby ste ju dedične zaujali, je zem poškvrnená nečistotou národov tých krajín, pre ohavnosť tých, čo ju od jedného konca po druhý naplnili svojou nečistotou.*“ (Ezd 9, 10–11) Krajina po-

škvrnená a znečistená nepotrestaným zločinom, morálnym úpadkom, nevyznaným a neodpusteným hriechom sa napokon zbaví svojich obyvateľov (Lv 18, 25). Nemôže mať napríklad sústavný pokles pôrodnosti Slovákov aj takého príčiny?

Prorocká služba

Prorocká funkcia je súčasťou poslanca Božieho ľudu. Ezechieli hovorí Boh: *„Človeče, ustanovil som ťa za strážcu, keď počuješ slovo z mojich úst, varuj ho v mojom mene. Keď ja poviem bezbožnému: Určite zomrieš, a ty ho nebudeš vyrovať, ...ten bezbožný zomrie pre svoju nepravosť, ale za jeho krv budem volať na zodpovednosť teba.*“ (Ez 3, 17–18).

Slovensko je plné hlasov falošných prorokov. Znejú z médií a prorokujú také a hentaké katastrofy. Všimnime si, že naše správy príliš často nehovoria o tom, čo sa deje, čo sa stalo, ale o tom, čo by sa mohlo stať. Väčšina z toho, čo sa podľa novinárov môže stať, sa v skutočnosti nikdy nestane, ale poslanie znepokojiť ľudí, dať im pocítiť bezmocnosť bolo splnené. Skutočných prorockých hlasov, takých, ktoré varujú a dávajú človeku príležitosť niečo urobiť na ochranu pred nebezpečením je pomenej, pretože médiá slúžia predovšetkým bohu Mammonovi. Hlas Hospodinov však môže a dokonca musí znieť z úst všetkých veriacich. K prorockej službe máme poverenie všetci, nemusíme ani byť zvolení, ba dokonca ani vstupovať do politických strán. Máme predsa spoľahlivé informácie, že nie je dobré požičovať si, že neprimeraný zisk ničí základy hospodárstva, že pohlavná nemorálnosť má dôsledky cez generácie, že povolenie zabíjať tých, ktorí sa nemôžu brániť je krokom do skazy, tak prečo mlčíme? Kto má zvestovať, že meč je nablízku?

Sláva a česť národov je ovocím skutkov Božieho ľudu urobených v prospech a pre dobro blížnych. A tak sa mi na záver núka trochu provokačná otázka. Akú slávu a česť môžu mať činy, ktoré neboli urobené? Aká je duchovná hodnota a mravná veľkosť ničnerobenia? ■

Touto časťou sa končí cyklus úvah Emila Komárika o politike očami Písma. Autorovi ďakujeme.

Viacerí z vás ste prejavili záujem o štúdium biblických postáv z obdobia Starej zmluvy.

Aj preto od septembra otvárame nový seriál

DNES PRED TISÍCROČIAMÍ

v ktorom sa chceme pozrieť na životy konkrétnych ľudí Starej zmluvy, ktorí svoje osobné, rodinné a spoločenské výzvy prežívali vo svojich kultúrno-historických podmienkach svojím spôsobom. Ich zápas môže byť odpoveďou aj na naše otázky viac, ako si pripustíme. V kresťanskej spiritualite zohráva história dôležitú úlohu. V Starej Zmluve sa Boh zvykol nazývať aj „Boh Abraháma, Izáka a Jakoba“, pretože tak ako existuje kontinuita ľudských rodov, tak existuje postupnosť Božích plánov a zámerov od začiatku ľudskej civilizácie podnes. Na pozadí historických udalostí je možné lepšie vnímať neviditeľného Boha, ktorý sa prejavuje viditeľným spôsobom.

Témy sú pozoruhodné, posúďte sami: Vražda v rodine; Staviteľ Kain, Vizionár Abrahám, Lstivý Jákob, Národohospodár Jozef, Temperamentný Mojžiš, Manager Jozua, Smilník Dávid, Diplomata Šalamún-múdry, Samuel – prorok z disfunkčnej rodiny a mnohé iné.

Pozývame vás k tvorbe. Píšte!

Ponúknite príbehy a udalosti spred tisícročí v kontexte udalostí a príbehov ľudí 21. storočia!

DIALÓG

6-7/2009, II. ročník

mladých

Foto: E. Gašparová

EDITORIAL

Koniec školského roka – každý z nás si predstaví úľavu po uzavretí známok, koniec testov a skúšok alebo indexy plné písmeniek. Koniec kávam a prebdeným nociam, koniec hŕbam poznámok a skrípt. Jednoducho voľno.

Som druháčkou na vysokej škole a každý koniec semestra pre mňa väčšinou to i znamená. Ale i ostatní mi isto dosvedčia, že koniec letného semestra má svoju zvláštnu atmosféru, lebo znamená leto a minimálne tie dva-tri mesiace bez školy. Tento semester sa mi však oproti plánom trochu nečakane predlžil. Nezačala som ho najlepšie a vedela som o tom, preto som sa v druhej polovici snažila zachrániť, čo sa dalo, ale aj napriek tomu sa mi ku koncu nahromadilo viac opravných termínov ako som čakala. Nie je to niečo, čo mám vo zvyku a o to horšie som to niesla, keď som sa o tom v priebehu niekoľkých dní dozvedela. Jeden večer som tak sedela a premýšľala. O tom, ako nie je fér, že ja si to musím zopakovať, keď moje spolužiačky a spolužiaci nad knihami strávili menej času a aj napriek tomu to zvládli, podaktorí aj vďaka ľahákom. Prečo som práve ja tá, ktorá bude sedieť nad poznámkami, keď by mohla nerušene ležať niekde na slnku a oddychovať s dobrou knihou v ruke, veď ja som pri testoch nepodvádzala.

V ten deň som šla spať nahnevaná, ale ako som sa počas tých ďalších dní učila, zistila som, že na tie prvé skúšky som to častokrát vedela len tak napoly, alebo zlomok toho, čo by som naozaj mala a že sa vlastne ani nečudujem tomu, ako to dopadlo. Malo to tak byť preto, aby som si to zopakovala a NAOZAJ to aj vedela. A prišla som na to, že posielam výčitky smerom k Bohu o tom, aké to je nespravodlivé, je tá najväčšia hlúposť akú som mohla urobiť.

Niekedy sa nám môžu niektoré veci zdať nefér a môžeme byť nahnevani, že nás náš Pán nepodržal tak, ako by sme si to predstavovali. Nechápeme, prečo prosíme a nedostávame. A aj napriek tomu, že táto myšlienka by sa dala rozvinúť mnohými spôsobmi, chcem povedať len toľko, aby sme si uvedomovali, že Božia cesta, ako majú veci fungovať, je tá najlepšia a najsprávnejšia, len On sám vie, prečo nás po nej poslal, aký má s nami plán, čo nás tým chce naučiť. Nie tá, ktorá sa zdá dobrá a spravodlivá nám. A možno aj na takýchto obyčajných a jednoduchých životných príkladoch si to môžeme pripomenúť.

Ďakujeme Bohu, že nám pomohol zvládnuť ďalší rok štúdiá.

Evica Kianičková
vedúca redaktorka

redakčná rada: **Eva Myjavcová (predsedníčka)**
Bohuslava Bánová
Juraj Institoris
Bohuslav Piatko

KONTAKTY:

vedúca redaktorka: **Eva Kianičková**
e-mail: **kianickova.eva@gmail.com**
mobil: **+421 903 822 042**
redakcia: **Jana Cabadajová**
Nada Máhriková
Peter Klein

grafické spracovanie: **Nada Máhriková**

KOMENTUJTE témy z Dialógu aj z Dialógu mladých! Takisto, ak radi píšete **BLOGY**, alebo robíte **FOTKY**, neváhajte a ozvite sa nám, radi vám dáme priestor pre uverejnenie! Svoje reakcie a iné príspevky nám posielajte na:

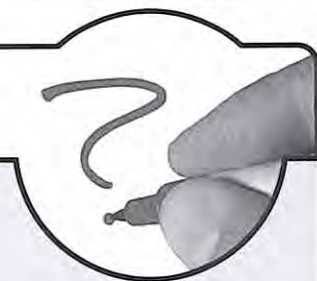
kianickova.eva@gmail.com

Takisto sa môžete zapojiť do diskusie na:

www.mesacnikdialog.sk

Tešíme sa na ďalšiu spoluprácu :)

horúca TÉMA

brigáda alebo misia?

Pomaly sa blíži koniec školského roka, či ďalšieho semestra, a tak väčšina z nás stojí pred otázkou „čo budem robiť v lete?“. Niektorí už možno oddávna vedia, že ich čakajú rodinné dovolenky, tábory, kempy alebo nejaké iné aktivity v zbere. No iní premýšľajú nad možnosťou vycestovať a zarobiť si. Keďže peniažky sa zídu asi každému študentovi, myslím, že je prirodzené v nás ísť niekam. Potom však musíme čeliť výberu – brigáda, či misia?

Niečo podobné som prežívala aj ja spolu s ďalšími kamarátmi minulý rok. Bola som v druhom ročníku na výške a skúšky z letného semestra som zvládla v celku rýchlo. Preto sa otvárali dvere k tomu, aby som vycestovala do zahraničia, čo zároveň znamenalo, že by som nebola účastnou misie na Ukrajinu. Modlili sme sa za túto možnosť spoločne a odpoveďou bolo to, že Pán Boh ju zavrel. Ostali sme teda na Slovensku a našli si brigádu. Nebolo jednoduché to prijať, veď zárobok na Slovensku je predsa trochu iný ako v zahraničí. No aj keď naše predstavy boli „zmarené“, učili sme sa to vnímať ako Božie vedenie a spôsob, akým nás On môže formovať a vyučovať. Utvrdili sme sa aj v tom, že keď sme už ostali, mali by sme byť nápomocní v zbere. Nebolo to sice možné vo všetkých aktivitách, ale aspoň niekde sme chceli byť zapojení. Na Ukrajinu chodievame pravidelne a tak nám prirástla k srdcu. Preto sme sa rozhodli na nej zúčastniť.

Čo by som chcela z toho vyzdvihnúť je to, že potrebujeme hľadať Božiu vôľu aj v týchto veciach a byť pripravení ju prijať. Ja si nemyslím, že ísť na misiu je „požehnanie“ ako ísť na brigádu. Lebo pravé požehnanie je tam, kde je Pán Boh. Zažila som aj pobyt v zahraničí a dal mi veľmi veľa, čo sa týka duchovného rastu. Učila som sa tam byť závislou jedine na Ňom. No možnosť ísť na misiu je pre mňa tiež veľkým obohatením, práve preto, že môžem vnímať Božiu moc... že tam, kde my zlyhávame, sa dokazuje On...

Je to radosťou, keď vidím, ako Boh pracuje na srdciach ľudí, už či Ukrajincov alebo členov tímu, ako nás učí byť Jemu podobní. Je krásne Mu slúžiť a spolu s Izaiášom vyznávať: „*Pane, tu som, pošli ma...*“ (Iz 6, 8b). Osobne si teda myslím, že Pán môže použiť aj brigádu aj misiu. On najlepšie vie, kde musíme byť okresávaní a čo nám k tomu môže dopomôcť. On pozná naše túžby a vie, čo naozaj potrebujeme. Preto aj pred týmto letom skúmame, čo je Jeho vôľa. Pýtajme sa Ho, kde nás chce mať a kde nás chce použiť. A tak teda „*hľadajme najprv kráľovstvo Božie a jeho spravodlivosť a všetko ostatné nám bude pridané*“ (Mt 6, 33). Dôverujme Bohu, že ak sa vložíme do Jeho rúk, On povedie naše kroky...

Ľubka Liptáková, Hermanovce

Peniaze nie sú všetko. Peniaze hýbu svetom. Na prvý pohľad možno dva rozdielne výroky. No súhlasím s obidvoma a povedal by som, že peniaze nie sú všetko, ale hýbu svetom. A je to tak všade, aj v cirkvi.

Aké boli moje pohnútky, ktoré ma viedli k tomu, že som dal prednosť brigáde pred KMCB a ísť na detský letný tábor ako vedúci. Jednoduchá odpoveď – nemal som peniaze na to, aby som sa mohol zúčastniť a potreboval som zarobiť peniaze na notebook (načo je vysokoškolskovi notebook snáď vysvetľovať netreba). Možno to vyznieva, že som s peniazmi, či bez nich, o spomínané akcie záujem nemal, no nie je to pravda. Vedúcim na detskom tábore som bol rok pred „brigádovým“ letom a bol to veľmi dobrý zážitok, výborne strávený čas a skvelé skúsenosti. Po jeho skončení som sa tešil na ďalší rok. No nestalo sa. Tento rok sa opäť chcem zúčastniť detského tábora ako vedúci. Sice opäť nemám na to peniaze, no cez leto nepotrebujem nič dôležité, takže mi nerobí problém zarobiť aspoň na tábor, počas táborového týždňa nepracovať a zase sa vrhnúť do roboty potom. Čo sa týka KMCB, nemyslím, že som jediný, a ani že sa to nestalo prvýkrát, že niekto

názor kazateľa

Chcel by som vyjadriť svoj pohľad na dilemu mladého človeka-študenta, ktorý si dáva pred prázdninami otázku: Pôjdem si zarobiť, alebo sa zúčastním misie?

Hneď na začiatku chcem trochu objasniť termín „misia“. Tuším, že sa myslí na misiu typu „Ukrajina“, do ktorej sa aj ja zapájam. Krátko ju popíšem. V podstate ide o brigádu na stavbe modlitebne, zborového domu, či centra (teda nič nového, veď aj na Slovensku sme stavali modlitebne, či centrá...). Rozdiel je v tom, že sa brigáduje v Ukrajine a potom aj v tom, že nám ide o oslovenie komunity, v ktorej sa tá stavba uskutočňuje. Preto je každý účastník brigády vyzvaný k tomu, aby sa pripravil aj na duchovnú službu (svedectvo, práca s deťmi, mládežou, spev, ...). To zahŕňa účasť na prípravných stretnutiach, hľadanie modlitebných partnerov, ochoť pracovať v tíme a niesť zodpovednosť. Nehovorím o tom, že si tú brigádu treba aj „zaplatiť“, teda priniesť so sebou príspevok na stravu a ubytovanie (nie je to však „železná“ podmienka).

Každý mládežník si musí zvážiť, či je pripravený investovať svoj čas do takého podujatia a či radšej nevyužije prázdniny nejakou ináč. Tých ponúk a výziev je totiž dosť veľa (zborové podujatia, KMCB, Campfest, rodinné dovolenky a v neposlednom rade aj potreba niečo si zarobiť). A preto tá „dilema“ mladého človeka – čo robiť s prázdninami.

Pokúšam sa najstť východisko, ktoré Boh iste každému chce dať. Pozrime si text, ktorý je nám iste známy – R 12, 1:

„*Povzbudzujem vás teda, bratia, pre Božie milosrdenstvo, aby ste prinášali svoje telá ako živú, svätú, Bohu príjemnú obeť, ako svoju duchovnú bohoslužbu.*“

Najprv si všimnime to Božie milosrdenstvo. Pán Ježiš urobil všetko preto, aby sme si na zemi nemuseli

preto, aby sme si na zemi nemuseli „zbierať dobré body“, ktoré by nám Božie milosrdenstvo zaručili. Ono tu je. Spočíva na mne, i na tebe, bez ohľadu na to, či robím niečo „významné“ pre Božie kráľovstvo (napr. misia), alebo „len brigádujem“, aby som si zarobil.

Veta sa však začína „povzbudením“ (v iných prekladoch „prosbou“) k obeti. Teda, do ničoho nás ten text nenúti, pravý kresťanský život je dobrovoľnou obeťou. A čo máme obetovať? „Svoje telá, ako živú obeť“. Čo to znamená? Je to veľmi praktická výzva. Ak si prijal Božie milosrdenstvo, odovzdaj Bohu svoj čas, schopnosti, silu. Pre študenta: Daj Bohu svoje prázdniny. Obvykle sa hneď ozve naše staré JA. Ale veď prázdniny patria mne, ja si ich chcem naplánovať a užiť, určite Boh bude chcieť, aby som šiel na Ukrajinu, či do Afriky atď.

Takto rozmýšľa bežný človek. Božie dieťa sa však učí myslieť inak. Verí Bohu. On pre mňa chce to najlepšie. On vie, že potrebujem aj oddych, zážitok, čas s priateľmi, či peniaze. Ale zároveň má pre mňa poslanie, úlohu. Možno ju splním práve vtedy, keď budem kdesi zarábať peniaze.

Ale možno ma vedie k tomu, aby som sa zapojil do misijného projektu. Pán Boh nám dáva niekedy aj veľké výzvy. Nie vždy „pasujú“ do našich plánov. Veľmi vás však povzbudzujem, aby ste ich prijali a tak skúsili, že Božia vôľa je *dobrá, lúba a dokonalá* (R 12, 2).

Peter Prištiak, Hermanovce

hlas z Brna

zážitky z našej auly :)

Nikdy bych nevěřila, že se to stane, ale Bůh mi dopřál dělat si doktorát z logopedie :) A moc mě to baví. Nedávno jsem měla mít přednášky u dálkových studentů, ale počet pátků, které byly pro obor logopedie vyhrazeny, byl velice nízký. Nemohla jsem tedy odučit všechno. Rozhodla jsem se proto některá témata vyřadit a požádat studenty, aby si je sami nastudovali v literatuře. Mezi těmito tématy skončila historie oboru logopedie ve světě a u nás. Nakonec se ale všechno změnilo a já získala pro svůj obor jeden pátek navíc, a tak jsem mohla do přednášek začlenit i předtím vyřazené téma. Bůh mi v tu chvíli dal zvláštní odvalu a já (i přes trochu úzkostný tlak na hrudníku :) zahájila přednášku o historii oboru logopedie veršem: „Na počátku bylo slovo“. Věřím, že mi ten pátek dal Bůh. Z mých úst slyšelo 200 lidí v jedné aule příběh z Bible o uzdravení němého a o tom jak silné může být pro člověka slovo a jaký význam v historii mělo a dneska má. Nejen že jsem si ten den uvědomila jak úzce moje práce logopeda, práce se slovem, souvisí s věcmi napsanými v Bibli, ale prožila jsem i vděčnost za to, že mohu pomáhat lidem, kteří pomoc potřebují a že o tom mohu mluvit. Bůh má pro každého cestu, jak mu můžeme sloužit. Dokonce i tam, kde se bojíme, nebo v práci, která třeba na první pohled nemá s vírou nic společného.

Pavla

nešiel na konferu z finančných dôvodov. A dostať sa tam bolo o to horšie, že bola v Košiciach, čo je trocha od ruky zo Starej Turej, kde bývam. Tieto situácie sa riešia snáď každý rok a vždy to skončí pri peniazoch. Účastníci na ňu nemajú, prenajímateľ priestorov chce zaplatiť a ak je malá účasť, zase sa len hľadajú spôsoby, kde tie prostriedky na to zobrať. A potom, že peniaze nie sú dôležité...

Možné riešenie: požičať si. Zamietnuté. Od koho? Od rodičov? Nie som typ človeka, čo by od rodičov mánil peniaze, keď si povie, že by chcel to alebo tamto, alebo že chce ísť tam, či onam. Z toho som vyrástol a zobral som zodpovednosť za svoju existenciu do svojich rúk. Možno aj preto, že rodinná finančná situácia nie je práve ideálna a nemienim zatažovať rodinný rozpočet. Požičiavať od kamarátov? Jediná ponuka, ktorá prišla, bola od kamarátky. Tu nastupuje ďalší problém – mužská hrdosť. Je mi proti srsti požičiavať si od dievčata, navyše takisto ako ja, študentky, ktorá tiež nie je zárobkovo činná. Požičiavanie mi vo všeobecnosti spôsobuje problém, pretože sa nemôžem zaručiť za isté a včasné vrátenie požičanej sumy. Ďalšia možnosť bola požičať si od zboru. Pravdupovediac táto možnosť ma ani len nenapadla a nebudem rozoberať prečo alebo zamýšľať sa nad tým, ako to mohlo dopadnúť, pretože sám neviem.

Zakončím známym – syty hladnému neverí. Je ľahké povedať: „Veď si mohol, to. Alebo si si mohol požičať tam. My by sme ochotne dali.“ Ako by sa tito zachovali na mojom mieste? Keď je v cirkvi toľko ochotných ľudí, kde sú?

Matúš Durec, Stará Turá

misijné leto v Leviciach

Bliži sa leto a pred nami klasická otázka, ako ho strávime. Možností neúrekom, už len – správne si vybrať...

Pred niekoľkými rokmi sme aj na našom doraste premýšľali nad ďalšou alternatívou k brigádam, výletom, či dovolenkám s rodičmi. Chceli sme stráviť čas v spoločnosti neveriacich ľudí a s Božou pomocou priniesť do ich životov kus Svetla. Tábory pre neveriacich mladých mali už niekoľkoročnú tradíciu, k tomu sa pridalo aj otvorenie Kontaktu (pozn.: Mládežnícke centrum Kontakt), množstvo zapálených a ochotných dorastencov, takže toto všetko sme chceli spojiť a stráviť prázdninové týždne zmysluplne.

Kdesi tu vzniklo slovné spojenie „Misijné leto“ – projekt, do ktorého sa v predošlých rokoch zapájal celý zbor, tí mladší priamo na bojisku, starší v tyle – svojimi modlitbami, životnými

skúsenosťami alebo inými darmi. Za nami sú týždne na Ukrajine, v Nitre a na Orave na jazykových táboroch, evanjelizačné stanovačky, pracovné aj programové tábory v Hermanovciach, v Hlinnom, aj doma v Leviciach.

O týchto úžasných miestach a tom, čo sme tam prežili by sa dali popísať celé strany – no neviem iné, len ďakovať Bohu, že nás použil na svojej vinici, aby nás cez tieto skúsenosti mnohému naučil. Niekedy v prírode ďaleko od civilizačných výdobytkov, inokedy uprostred rušného mesta, no vždy nás učil zamýšľať sa nad životom a jeho zmyslom – a posielal do cesty konkrétnych ľudí, aby sme im priniesli živú zvesť o Ňom.

Je ťažké povedať len pár slov o levickom „MISIJNOM LETE“. Možno sa pýtate, prečo tie úvodzovky, veď čas prázdnin je dobrou príležitosťou využiť voľné chvíle a vrhnúť sa do zaujímavých aktivít v našich zboroch – forma môže byť rôzna, no podstatné je obsah zvesti a ten je nemenný.

Práve preto, že misia, to nie je letný projekt, ktorý skončí prvým školským zvončením. Na toto chceme pamätať aj v týchto dňoch, keď sa znovu ako dorast a mlá-

dež púšťame do troch staronových aktivít a vás prizvať k modlitbám za ne. Našou túžbou, a v tejto nádeji aj pripravujeme tieto tábory, je zasiať malé semienko viery do životov ľudí, s ktorými sa stretneme počas prázdnin a dúfať v jeho zakorenenie. A tou druhou túžbou, stať sa súčasťou tohto veľkého projektu nielen v lete, ale po všetkých ročných obdobiach...

HLINNÉ (6.–12. júla 2009) - misia v rímskej osade, denný tábor pre predškolákov a školopovinné deti – Hlinné, Giraltovce

KECY (15.–21. júla 2009) - evanjelizačný konverzačný tábor pre stredoškolskú mládež z Levíc, slovensko-americký tím organizátorov, miesto – Štiavnické Bane

DIEL (25. 7.–1. 8. 2009) - evanjelizačný stanový tábor pre stredoškolských a staršiu mládež, miesto konania – kopec Diel, Kokava n./Rimavicou

Za všetkých tých vzácných ľudí, ktorí mohli stráviť s nami čas na niektorom - z táborov krátky príbeh mladého mu-

ža, dnes už aktívneho mládežníka Romana.

Posledné misijné leto sa konalo v roku 2007 – v lete, keď som začal navštevovať Mládežnícke centrum Kontakt. Našiel som si tam viacero kamarátov, ktorí ma pozvali na rôzne akcie, čo sa tam počas leta konali. Okrem toho sme cez deň chodili do Kontaktu pomáhať pri rôznych prácach. Raz som tam prišiel aj s kamarátom o niečo skôr, Kontakt tím mal ešte ranné stíšenie. Čítanie Biblie, aké som zažil vtedy, bolo pre mňa úplne nové, fascinujúce a túžil som aj ja poznať viac. O pár dní na to som sa zúčastnil aj stanového tábora Diel, kde som sa rozhodol pre život s Kristom. Počas toho leta spoznali Ježiša ešte minimálne ďalší dvaja ľudia, môj bratranec a kamarátka, ktorá je dnes v tíme anglického konverzačného tábora. Cesta nás trochu začala na lezeckej stene v Mládežníckom centre, no misijným letom začal úplne nový život.

**Andrea Hlásna
& Roman Mészáros**

bratislavský dorast v Michalovciach „ktovie, čo mi to dá...?“

Zo začiatku som sa ani veľmi nechystala ísť. Ako viacerí, mohla som si povedať: však načo? Ale myslím si, že moje rozhodnutie nemožno radiť medzi tie nesprávne.

Je pravda, že nemám rada odporúčania typu „to musíš skúsiť, zažiť! Ty si tam ešte nebol? Ako to? To poznajú všetci!“. Ale takéto akcie spojené s dorastom môžu naozaj len vrelo odporúčať.

Dokonca, ani keď sme dorazili na miesto, vystúpili z vlaku a neskôr aj z áut, som si nebola úplne istá. Ale akonáhle stretnete ľudí, zažijete atmosféru, ste v tom. A už nikto vás nemôže vytrhnúť.

Tešila som sa ako malé dieťa, že všade sú veselí ľudia, ktorí sú hrdí na to, že poznajú Boha. Robilo mi nesmiernu radosť aj v tomto nachádzať nové priateľstvá. A myslím si, že som rozhodne sama nebola.

Zahráli sme sa hry, pomocou ktorých sme sa mohli spoznávať navzájom, alebo často aj samých seba a v ne-

poslednom rade aj mestečko Michalovce. Podelili sme sa o zážitky z nášho života s Ním, o ktoré nebola núdza. Vybrali sme sa tiež na výlet, na zrúcaninu hradu, z ktorej bol pre krásny výhľad. A napokon po príchode domov sme si „pridali nových priateľov“ na Facebooku...

foto: Mary Vasilová

To najpodstatnejšie však ostalo nevysslovené. Zostalo v nás a dúfam, že aj naďalej ostane. Znova si uvedomujem to, čo už mnohí z vlastných skúseností vedia. Stretli sme ľudí, cez ktorých sme sa mohli znova bližšie a z iného uhla pozeráť na nášho Pána. Keby nebolo týchto ľudí, museli by sme si všetko vysvetliť sami, čo by šlo rozhodne ťažšie. Keby nebolo

Boha, nebolo by týchto ľudí. Za to, teda za nich, som mu nesmierne vďačná.

A keby nebolo týchto ľudí, o ktorých sa môžeme oprieť, bol by Boh?

Dorota Gvozdjaková, Bratislava

Lee Strobel
Kauza stvoriteľ

- Ako mohol vesmír vzniknúť sám od seba s takou presnosťou?
- Je možné, že svet vyzerá naplánovane preto, lebo naplánovaný bol?
- Ak existuje Boh, je len neosobnou silou, ktorá stvorila svet a viac doň nezasahuje?
- Sú kresťanstvo a veda zlučiteľné?

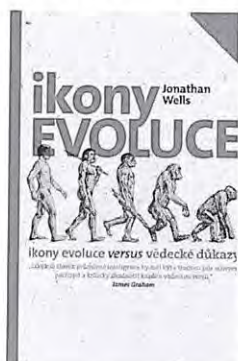
Lee Strobela viedla biológia na strednej škole k ateizmu. „Boh a veda“, hovoril, „sa vzájomne vylučujú“. Keď sa stal kresťanom, rozhodol sa preskúmať vedu, ktorú kedysi prijal ako pravdivú.

„V mojom obrate ku ateizmu hrala veda kľúčovú úlohu. Čo hovorí o Bohu najnovší vedecký výskum? Sú veda a viera odsúdené na večné nepriateľstvo? Musí sa vedecky uvažujúci človek nevyhnutne vyhýbať náboženskej viere? Aké svetlo vrhajú najnovšie vedecké objavy na veľké idey evolúcie? Veda sa posúva neúnavne dopredu. Práve to ma nútilo položiť si novú otázku: Potvrdzuje, či vyvracia súčasná veda závery, ktoré som učinil pred mnohými rokmi? Inak povedané, ktorým smerom ukazuje súčasná veda - k Darwinovi, či k Bohu?“

Lee Strobel, absolvent Yale Law School, pôsobil dlhé roky ako novinár v Chicago Tribune, kde pripravoval právnu rubriku.

Vo vydavateľstve Porta libri vyšli jeho bestsellery *Kauza Kristus* a *Kauza viera*. V roku 2009 vychádza štvrtý diel *Kauza Ježiš*, v ktorej pomáha čitateľovi znovuobjaviť, kto naozaj Ježiš je.

Jonathan Wells
Ikony evolúcie

Autor porovnáva ikony evolúcie s publikovanými vedeckými dôkazmi a zisťuje, že veľa z toho, čo sme sa o evolúcii učili v škole, nebolo pravdivé. Ak platí predpoklad, že ikony evolúcie sú najlepšimi dôkazmi na podporu Darwinovej teórie, a pritom sú všetky nepravdivé alebo zavádzajúce, čo to vypovedá o samotnej teórii? Ide ešte o vedu, alebo je to len výmysel?

Moreland P. J., Reynolds M. J.
Trikrát evolúcie

versus stvoření

Kresťanskí myslitelia prichádzajú s otvorenou diskusiou na tému stvorenia a každý z nich zastáva určitý prúd v rámci kreačnej teórie. Časti a témy: Teória mladej zeme, Progresívny kreationizmus - teória starej zeme, Plne obdarené stvorenie - teistická evolúcia.

Tieto a iné knihy vydavateľstiev Porta libri a Návrat domů si môžete osobne zakúpiť na: Legionárskej 4 v Bratislave (alebo v kníhkupectvách na celom Slovensku), alebo objednať telefonicky na 02 5564 0868, emailom na porta@porta.sk, alebo cez naše internetové kníhkupectvo www.porta.sk

**VŠETKÝM NAŠIM ČITATEĽOM
PRAJEME PRIJEMNÉ PRÁZDNINY
A DOVOLENKY**

Júl, august:
DIALÓG MEŠAČNÍK DIALÓG SK

September:
Podelite sa s nami o svoj názor
na cirkevné školy v teme:
**CIRKEVNÉ ŠKOLY
V KONTEXTE VZDELÁVANIA**

Október:
Je prerušenie tehotenstva
vraždou alebo právom?
Zapojte sa svojimi názormi do temy:
INTERUPCIE A MY

**Privítame Vaše
názory a postrehy:**

na našej e-mailovej adrese:
dialog@mesacnikdialog.sk

v diskusnom fóre na:
www.mesacnikdialog.sk

aj písané na adresu redakcie

ZAPOJTE SA AJ VY DO TVORBY DIALÓGU